

BLACK'S LAW DICTIONARY®

Definitions of the Terms and Phrases of
American and English Jurisprudence,
Ancient and Modern

By

HENRY CAMPBELL BLACK, M. A.

SIXTH EDITION

BY

THE PUBLISHER'S EDITORIAL STAFF

Coauthors

JOSEPH R. NOLAN

Associate Justice, Massachusetts Supreme Judicial Court

and

JACQUELINE M. NOLAN-HALEY

Associate Clinical Professor,
Fordham University School of Law

Contributing Authors

M. J. CONNOLLY

Associate Professor (Linguistics),
College of Arts & Sciences, Boston College

STEPHEN C. HICKS

Professor of Law, Suffolk University
Law School, Boston, MA

MARTINA N. ALIBRANDI

Certified Public Accountant, Bolton, MA

ST. PAUL, MINN.
WEST PUBLISHING CO.
1990

HENRY CAMPBELL BLACK, M. A.

BLACKŮV PRÁVNICKÝ SLOVNÍK

(6. vydání)

SPOLUAUTOŘI

SOUDCE JOSEPH R. NOLAN

Massachusetts Supreme Judicial Court

a

JACQUELINE M. NOLAN-HALEY

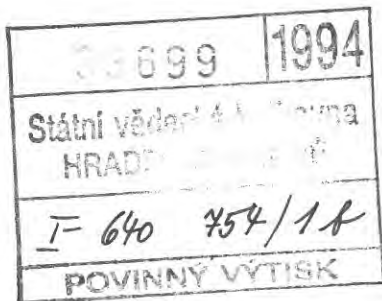
mimořádná profesorka
Fordham University School of Law

VICTORIA PUBLISHING

Státní vědecká knihovna
Hradec Králové

© 1891, 1910, 1933, 1951, 1957, 1968, 1979, 1990
West Publishing Co., USA

Translation © JUDr. Vladimír Balaš, CSc., ing. Vladimír Drábek, JUDr. Světlana Kopecká, dr. Miroslav Krbec, CSc.,
JUDr. Monika Pauknerová, JUDr. Lenka Pítrková, CSc., JUDr. Jana Reschová, CSc., ing. Lubomír Soukup, dr. Jiří Vejdělek,
JUDr. Jiří Zemánek, CSc., JUDr. Michaela Zuklinová, CSc.

Odborná redakce: JUDr. Zdeněk Masopust, L.L.M. (Yale)

ISBN 80-85605-23-6

PŘEDMLUVA

Českému čtenáři se v nezkrácené podobě dostává do rukou právníká příručka opravdu jedinečná: Blackův právníký slovník je jedním z nejvýznamnějších děl svého druhu ve světové literatuře. Nadto česká verze, pokud je mi známo, je jeho prvním úplným překladem do cizího jazyka.

Autor, americký právník Henry Campbell Black, M. A. (1850—1927), ze současných encyklopedií už vymizel. Přestože ještě v posledních dvaceti letech byly v USA opět vydány dvě jeho monografie (obě z oblasti americké konstitucionalistiky), žije, můžeme-li se tak vyjádřit, nikoli jako slovníkové heslo, ale jako přímo zosobnění a symbol právníkovského slovníkářství — v neposlední řadě — jako sláva a chlouba nakladatelství West Publishing Co., mezi americkými právníky nejrenomovanějšího. Blackův slovník z r. 1891 (vydaný a reprintovaný v letech 1910, 1933, 1951, 1957, 1968, 1979 a nejnověji — jubilejné — 1990) dnes nechybí v žádné kvalitní právníkové knihovně na světě, ať už veřejné nebo soukromé. Už dávno přitom nejde, jako ostatně nikdy nešlo, jen o dílo samotného Blacka: spoluautoři, spolupracovníci i poradci postupně původní Blackův text (v r. 1991 znovu pietně reprodukován) korigovali, rozhojňovali a aktualizovali. Šlo jim o to, aby se dílo, staré dnes už více než 100 let, nezměnilo v uctívání monument, ale neustále sloužilo potřebám odborné i méně odborné veřejnosti.

Jak už z názvu vyplývá, je Blackův slovník zaměřen především na americké a anglické právo. To samo o sobě jistě není málo. Zasahuje však rovněž velice široce i do sféry práv, resp. právních řádů (evropsko)-kontinentálních, do práva mezinárodního, římského a kanonického, do právní historie — pozoruhodně bohatá je např. škála do slovníku zahrnutých latinských právních maxim a floskulí jak antických, tak středověkých — i do řady s právníctvím souvisejících oborů a vědních disciplín.

V kontextu naší, zdaleka ne jen v posledních desetiletích vydávané právníkové literatury, je obohacením prvního řádu. Jako dosud nejobširnější a hned tak nepřekonatelný pohled do světa amerického a anglického práva skýtá nepřeborné množství údajů nejen o normativním materiálu, tvořeném či už zákonodárci nebo soudci, ale — nepřímo — i o osobitě americkém a anglickém právníkém myšlení, pro někoho možná poněkud „ateoreticky“ pragmatickém, nicméně svévětném a ve svém empirismu účinném. Kéž by se nám ostatně co nejdříve dostalo obdobně bohatého zdroje poučení o významných kontinentálních právních řádech i o dnes už (pro leckoho netušeně) košatém právu Evropských společenství.

Sotva lze pochybovat, že současný český čtenář bude v „Blackovi“ hledat informace především z oblasti práva obchodního, finančního, daňového, pojišťovacího, ze sféry právní ochrany životního prostředí, informatiky, práv k duševnímu a průmyslovému vlastnictví, právní úpravy hromadných sdělovacích prostředků atd. To všechno zde samozřejmě nalezne v míře vrchovaté. Bylo by ovšem škoda přehlédnout neméně cenné informace z oblasti práva ústavního či správního, právního zakotvení a praktické (zejména soudní) realizace občanských práv a svobod, postavení politických stran, zájmových organizací, státní služby, místní správy apod.

Netřeba snad zvláště připomínat, že pro českého čtenáře bude „Black“ mnohem více než jen nanejvýš potřebným slovníkem překladovým, i když i jím se jistě s prospěchem stane. U někoho nepochybně podnítl zájem o další, hlubší studium amerického, resp. angloamerického práva a významně mu toto studium usnadní. Bude, doufám, i účinným pomocníkem při překonávání nejrůznějších zjednodušujících soudů, které u nás (a někdy i v Evropě vůbec) často angloamerické právo obklopují. Jakých? Například těch, které (zcela mylně) předpokládají jakousi striktní oddělenost práva zákonného, tvořeného legislativou, a práva obecného, common law, tvořeného soudci. Těch, které (neméně mylně) vycházejí z představy o jakési „přítlučené“ zákonodárné činnosti, která podle mínění některých vyznačuje stát uprostřed tržní ekonomiky a individuálních (nejm. soukromovlastnických) svobod. Při pouhém listování v „Blackovi“ možná čtenář s údivem zjistí, že ve srovnání s gigantickou produkcí např. amerického Kongresu je naše vlastní Sběrka zákonů, považovaná často za nadměrně, případně přechodně nadměrně zbytnělou, obrazně řečeno pouhým Reader's Digest. Svě v představách našich právníků i nepravníků nepochybně vykonává i zjištění, že — v oblasti práva, stejně jako v kterékoli oblasti jiné — americkou federaci nelze ani podceňovat, ani přeceňovat. V rozporu s představou o více či méně „izolovaných“ jednapadesáti právních řádech v USA (padesát „státních“, jeden „federální“) je totiž realita rozsáhlých, i když neúspěšných, o to ovšem účinnějších unifikačních snah, projevujících se vydáváním a na státní úrovni postupným přebíráním „vzorových“ federálních právních úprav typu Uniform Commercial Code, Model Penal Code, Federal Rules apod. i zase soudní interpretace nejednoho pojmu, definice či institutu v jednotlivých státech. Stručně řečeno: platí-li obecně, že nejlepším lékem proti iluzím je informovanost, platí to i v právu, naše dosavadní představy o americkém (angloamerickém) právu pochopitelně nevyjímaje.

A ještě jeden poznatek, kromě bezpočtu jiných, si zainteresovaný uživatel Blackova slovníku, věřím, odnese. Že totiž právní stát (rule of law) není stavem jednou nastoleným a pak už jaksi automaticky trvajícím, nýbrž že je to proces neustálé interakce zákonodárců, soudců, advokátů, sporných stran i prostě politicky, právně a eticky „citlivé“ veřejnosti, jejíž pohledy — stejně jako svět, v němž se formují — se neustále mění v rámci „čehosi“, co přetrvává. A že tím „čimsi“ je právě úcta k právu, nebo, s americkým právním filozofem Lonem Fullerem řečeno, moralita práva.

Nechť se tedy Blackův právníký slovník stane v našich poměrech studnicí poučení, tím, co pomáhá oživovat právní teorii i praxi, i užitečným korektivem vlivů, které se v „srdci Evropy“ tradičně uplatňovaly a uplatňují. Nechť je přijat jako každé velké dílo — se zaslouženou dávkou obdivu, s touhou mnohé se dozvědět i s nezbytnou kritičností, bez níž se studium mění v pouhou adoraci.

A už úplně na závěr: překládat toto obří a terminologicky i věcně neobyčejně náročné dílo, nadto v situaci, kdy novějších i starších vodítek je pramálo a kdy ten, kdo dává rychle, dává dvakrát, rozhodně nebylo snadné. Případné nedostatky jistě není vhodné omlouvat; kéž jsou však přijaty se shovívavým porozuměním.

JUDr. Zdeněk Masopust, L.L.M. (Yale)

Praha, 28. září 1993

A

A. První písmeno v anglické a ve většině ostatních abeced, které jsou odvozeny z abecedy římské nebo latinské, jedné z několika starověkých italských abeced, odvozených z abecedy řecké. Ta byla převzata od Féniciánů. První písmeno fénické abecedy se nazývalo *alef* a znamenalo „vůl“, což je také význam prvního písmena v řecké abecedě *alfa*. Písmena *alfa* a *beta*, druhé písmeno v řecké abecedě, byla složena a vzniklo slovo „alfabet“ (abeceda), které je v různých jazycích většinou stejné.

A in Latin and law Latin. A v latině a v právnícké latině. Angloamerické právo je bohaté na latinská a francouzská slova a spojení a použití A je pro anglicky mluvícího právníka v těchto jazycích důležité. V latině se „A“ používalo jako zkratky i jako symbolu. Například „A“ byla zkratka pro „Aulus“, praenomen (předjmení), neboli první z obvyklých tří jmen osoby, podle něhož byla tato osoba odlišena od ostatních členů téže rodiny; rovněž pro „ante“ ve zkratce „a.d.“, *ante diem* (před tímto dnem) a pro „anno“ (v roce) ve zkratce a.u.c., *anno urbis conditae* (v roce postavení města) a v *anno ab urbe condita* (od roku postavení města). Jako předložka bylo používáno ve tvaru A, AB nebo ABS. A se používalo před souhláskami, AB obvykle před samohláskami, avšak někdy před souhláskami, zatímco ABS se uplatňovalo před „c“ nebo „t“. Význam byl „z“, „přič od“, „na straně čeho“, „v“, „po“, „od té doby, kdy“, „do, při“, „pomocí čeho“, „mimo, z“, „s ohledem na“, „vzhledem k“, „vedle“ a „podél“. Například *A fronte*, před; *ab tergo*, zezadu; *a puertitia*, od mládí; *ab sole orbe*, od nebo při východu slunce; *ab intestato*, bez poslední vůle, intestátně. V právnícké latině „a“ znamená „do“, „s“, „od“, „v“, „z“ a AB znamená „od, z“ a „v“.

A in French and law French. A ve francouzštině a v právnícké francouzštině. Ve francouzštině je A předložkou, jejíž význam se značně liší podle kontextu. Obvykle se překládá jako „do“, „u“, „k“, „v“, český 7. pád, „při, za“, „z, od“, „s“, „na“, „od“, „pro“, „pod“, „až do“, „uvnitř, v rámci“, „mezi“, atd. Rovněž se mění na *au* a *aux*, pokud je spojeno s určitým členem. A znamená také třetí osobu, jednotné číslo, přítomný čas, oznamovací způsob slovesa *avoir* (mít): *il a* (on má). V právnícké francouzštině se „a“ používá jako předložky znamenající „u“, „pro“, „v“, „z, od“, „na“, „k“ a „s“.

Slovo „a“ má různé a měnící se významy a použití. „A“ znamená „jeden“ nebo „nějaký, jakýkoli“. Může znamenat jeden tam, kde se zamýšlí pouze jeden, nebo může znamenat jeden ve smyslu jakýkoli z většího počtu. Stojí před podstatnými jmény v jednotném čísle a označuje individuální předmět nebo individualizovanou vlastnost.

Člen „a“ neznamená nutně označení jednotného čísla; často se používá ve smyslu „jakýkoli“ a pak se vztahuje na více než jeden individuální předmět. Lewis

v. Spies, 43 A.D.2d 714, 350 N.Y.S.2d 14, 17. Tak podle zákona, který stanoví, že vydání „nějakého“ („a“) osvědčení jednomu dopravci by nemělo tvořit překážku pro osvědčení, vystavené pro tutéž trasu jinému dopravci, by osvědčení mohlo být uděleno více než dvěma dopravcům pro tutéž trasu. *State ex rel. Crown Coach Co. v. Public Service Commission*, 238 Mo.App. 287, 179 S.W.2d 123, 127. Rovněž člen „a“ v zákoně, který označuje za trestný čin jednání jakékoli osoby, která má vyplněný šek s úmyslem jej zpronevřit, zahrnuje množné číslo. *People v. Carter*, 75 C.A.3d 865, 142 Cal. Rptr. 517, 520. Význam však závisí na souvislosti. Například v zákoně o odměňování dělníků (*Workers' Compensation Act*) v nebo na nějaké („a“) železnici, továrně, atd. nejde o jakoukoli železnici, továrnu, atd., nýbrž o určitou („the“) železnici, továrnu, atd. zaměstnavatele. Tam, kde zákon vyžaduje doručení jedné kopie výzvy manželovi a jedné kopie výzvy manželce, odpověď šerifa, že doručil „kopii“ („a copy“) manželovi a manželce, je nedostatečná. *State v. Davis*, Tex. Civ. App., 139 S.W.2d 638, 640.

AAA. Agricultural Adjustment Act (Zákon o úpravách v zemědělství); American Accounting Association (Americké účetní sdružení); American Arbitration Association (Americké arbitrážní sdružení).

A.A.C. *Anno ante Christum*, roku před Kristem.

A.A.C.N. *Anno ante Christum natum*, roku před narozením Krista.

AALS. Association of American Law Schools (Sdružení amerických právnických fakult).

A aver et tener. Práv. franc. (práv. lat. *habendum et tenendum*). Mít a držet. *A aver et tener a luy et a ses heires, a tous jours*, — mít a držet jím a jeho dědici navždy.

Ab. Jedenáctý měsíc židovského občanského roku a pátý měsíc svatého roku. Odpovídá měsíci, který začíná v červenci a má třicet dní. Dvacátého čtvrtého dne se koná slavnost na památku zrušení saducejského zákona, který vyžadoval, aby synové a dcery byli rovnými dědici a dědičkami statků svých rodičů.

Ab na začátku místních anglosaských jmen je obyčejně zkratka pro opata (abbot) nebo opatství (abbey); z toho se dovzuje, že tato místa měla dříve opatství nebo patřila k nějakému opatství jinde, jako např. Abingdon v Berkshire.

A.B. Able-bodied seaman (tělesně zdatný námořník). K požadavkům na tělesně způsobilého námořníka viz 46 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) 7306 a násl. Rovněž *artium baccalaureus*, bakalář umění. V Anglii a USA obecně psáno B.A. Viz Able-bodied.

A.B.A. American Bar Association (Sdružení amerických advokátů).

Ab; Abr. Abridgment.

Ab abusu ad usum non valet consequentia. Ze zneužití věci nelze učinit platný závěr o jejím užití.

Abacist nebo abacista. Sčítací účtů, osoba zabývající se aritmetikou.

Abaction. Odnesení nebo odvezení násilím.

Ab actis. Lat. Úředník, mající na starost *acta*, veřejné záznamy, registry, protokoly nebo zápisy. Úředník, který zapsal *acta* nebo jednání u soudu; soudní úředník, notář nebo účetní. Viz „*Acta diurna*“. Takové a obdobně tvořené příslušky *cancellis, secretis, libellis*, byly také kdysi tituly kancléře (*cancellarius*) v dávné historii tohoto úřadu.

Abactor. Ten, kdo krade a odhání dobytek nebo zvířata ve stádech nebo ve velkém množství, na rozdíl od osoby, která krade zvířata nebo dobytek jednotlivě. Rovněž nazývá *abigeus*, viz *tam*.

Ab agendo. Kdo pozbyl způsobilosti jednat, nezpůsobilý vykonávat transakce nebo podnikání jakéhokoli druhu.

A.B.A.J. American Bar Association Journal.

Abalienate. Zcizit. Převést podíl nebo právo (právní titul).

Abalienatio. Zcizení. V římském právu dokonalé postoupení nebo převod majetku z jednoho římského občana na druhého. Tento výraz nahradil jednoduché *alienatio*, které se používá v Digestech a Institucích, stejně jako ve feudálním právu, a z něhož byl vytvořen anglický výraz „alienation“ (zcizení).

Abalienation. Zcizení. V kontinentálním právu převedení movitého nebo nemovitého majetku na jinou osobu řádným právním postupem.

Abamita. V římském právu sestra prapradědečka (*abavi soror*). Nazývána *amita maxima*.

Abandon. Opustit, vzdát se, zanechat nebo postoupit. Odstoupit nebo vzdát se s úmyslem nikdy neobnovit vlastní právo nebo právo k věci cizí. Vzdát se nebo zanechat užívání. Absolutně se vzdát; zcela zanechat; naprosto se zřeknout; zanechat všech spojení nebo účasti; opustit. Zahrnuje úmysl a rovněž vnější čin, jímž se uskutečňuje.

Abandoned property. Opuštěný majetek. Majetek, nad nímž se vlastník vzdal vlády a kontroly bez úmyslu na jejich obnovení. Viz také Abandonment.

Abandonee. Strana, v jejíž prospěch se druhá strana vzdává práva nebo majetku nebo je opouští. Tohoto výrazu se používá pro pojišťovatele lodí a nákladů.

Abandonment. Zanechání, opuštění, zřeknutí se, vzdání se nebo odstoupení od majetku nebo postoupení práv. Dobrovolné vzdání se všech práv, titulů, nároků a držby s úmyslem nevyžadovat jejich zpětné navrácení. *State v. Bailey*, 97 N. J. Super. 396, 235 A.2d 214, 216. Absolutní vzdání se věci, bez odkazu na jakýkoli zvláštní účel nebo osobu, jakož i opuštění majetku s úmyslem se nevracet, takže může být přivlastněn nálezcem nebo tím, kdo přijde jako další. Dobrovolné opuštění držby věci ze strany vlastníka s úmyslem ukončit své vlastnictví, avšak bez svěření věci jakékoli další osobě. *Dober v. Ukase Inv. Co.*, 139 Or. 626, 10 P.2d 356, 357. Zanechání všech titulů, držby nebo nároků nebo skutečné úmyslné odvržení majetku.

Tento výraz zahrnuje jak úmysl opustit, tak vnější čin, jímž se tento záměr provádí. Při určování, zda někdo

opustil svůj majetek nebo práva, je úmysl prvním a prvořadým předmětem šetření, protože nemůže být opuštěn bez úmyslu opustit. *Roebuck v. Mecosta County Road Commission*, 59 Mich. App. 128, 229 N.W.2d 343, 345. Obecně lze uvést, že „abandonment“ (opuštění) může vzniknout na základě jediného činu nebo řady činů. *Holly Hill Lumber Co. v. Grooms*, 198 S.C. 118, 16 S.E. 2d 816, 821.

Čas není podstatným prvkem tohoto jednání, i když uplynutí doby může být důkazem úmyslu opustit a tam, kde je provázáno činy, jasně dávajícími najevo úmysl, může být považováno za určující, zda k opuštění došlo. *Ullman ex rel. Eramo v. Payne*, 127 Conn. 239, 16 A.2d 286, 287.

„Opuštění“ se liší od vzdání se (*surrender*) v tom, že vzdání se vyžaduje souhlas, a rovněž se liší od propadnutí (*forfeiture*) tím, že k propadnutí může dojít proti úmyslu strany, která tvrdí, že jí věc nebo právo propadly.

Viz také *Desertion; Discharge; Release; Waiver*.

Actions, in general. Žaloby, obecně. Opomenutí stíhat nebo žalovat v zákonně stanovené době (viz *Limitations (Statute of limitations)*); opomenutí vznést námitky nebo předložit porotě instrukce (*Fed. R. Civil P., Federální pravidla pro civilní řízení*, 51); opomenutí obrátit se na porotní soud (*Fed. R. Civil P.*, 38).

Adverse possession. Vydřzení, adverzní držba (držba protistrany). K prolomení kontinuity držby majetku protistrany musí existovat úmysl vzdát se nároku na vlastnictví, jakož i akt vzdání se držby, a pouhá dočasná nepřítomnost není dostatečná. *Bruch v. Benedict*, 62 Wyo. 213, 165 P.2d, 561.

Assignment of error. Uvedení omylu, vady rozsudku nižšího soudu. Opomenutí namítat při soudním řízení. *Meyer v. Hendrix*, 311, Ill. App. 605, 37 N.E. 2d 445, 446. Vada nebyla v odvolání uvedena. *Rouby v. United States, C.C.A. Cal.*, 115 F.2d 49, 50. Vada nebyla doložena právním důvodem, argumentem nebo podpořena autoritou. *Cone v. Ariss*, 13 Wash. 2d 650, 126 P.2d 591, 593. Viz *Fed. R. Civil Proc.* 46 (Výjimky nikoli nutné).

Children. Děti. Opuštění nebo úmyslné zanechání. Vzdání se rodičovských povinností. *Wright v. Fitzgibbons*, 198 Miss. 471, 21 So.2d 709, 710. Viz také *Desertion*.

Contracts. Smlouvy. K tomu, aby „abandonment“ (odstoupení) bylo způsobeno jednáním, musí jít o akt pozitivní, rozhodný, jednoznačný a v rozporu s existencí smlouvy. Odstoupení je záležitostí úmyslu, *Lohn v. Fletcher Oil Co.*, 38 Cal. App. 2d 26, 100 P.2d 505, 507, a zahrnuje nejen nesplnění, ale i úmysl nesplnit, který může být odvozen od jednání, která nutně směřují ke skutečnému odstoupení.

Copyright. Autorské právo. „Opuštění“ autorského práva se vztahuje ke stavu myslí nositele autorského práva a vyskytuje se tehdy, pokud tento nositel provádí nějakou zjevnou činnost, která dává najevo jeho úmysl vzdát se svých práv k dílu a dovolit veřejnosti je užívat. *Rexnord Inc. v. Modern Handling Systems, Inc.*, D. C. Del., 379 F. Supp. 1190, 1199.

Criminal acts. Trestné činy. „Opuštění, vzdání se“ může zbavit osobu trestní odpovědnosti tam, kde je trestné jednání přerušeno změnou úmyslu, opuštěním trestného záměru, změnou chování a distancováním se od zamýšleného poškození, a musí k němu dojít před-

tím, než se trestný čin dostane do stadia uskutečňování nebo než se stane tak nevyhnutelným, že od něj nelze rozumně upustit. *Pyle v. State Ind.*, 476 N.E.2d 124, 126. Viz *Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník)* 5.01(4) (opuštění trestného úmyslu).

Easements. Věcná břemena. Pro „opuštění“ věcného břemene, vytvořeného na základě listiny, musí existovat určité chování na straně vlastníka sloužící nemovitosti, které je neslučitelné a v rozporu s existencí věcného břemene a trvá po zákonnou dobu, nebo neuplatňování práva musí být provázáno jednoznačnými a rozhodnými činy, jasně naznačujícími úmysl na straně vlastníka věcného břemene se vzdát jeho užívání. Trvalé zanechání užívání nebo požívání bez úmyslu opětovně získat nebo opětovně nárokovat. Zásadně důležité jsou jak úmysl, tak dokonání činu. Pouhá dočasná nebo příležitostná překážka nebo užívání věcného břemene sloužícím vlastníkem nejsou „opuštěním“. *Gerber v. Appel, Mo. App.*, 164 S.W. 2d 225, 228.

Ground for divorce. Důvod k rozvodu. „Opuštění“ jakožto důvod k rozvodu musí být chtěné a záměrné, bez úmyslu se navrátit a bez souhlasu opuštěného manžela. V zákonech o rozvodu v jednotlivých státech USA se tento důvod obvykle nazývá „desertion“ (opuštění). Viz také *Desertion*.

Inventions. Vynálezy. Vzdání se práv vynálezcem v případě, že se vzdá své myšlenky nebo objevu nebo opustí záměr zdokonalit svůj vynález, a tak jej dá k dispozici veřejnosti, nebo v případě, že svou nedbalostí odloží uplatnění svých nároků nebo opomine požádat o patent a dovolí veřejnosti, aby jeho vynálezu užívala. *Electric Storage Battery Co. v. Shimadzu, Pa.*, 307 U.S. 5, 613, 616, 59 S. Ct. 675, 681, 83 L. Ed. 1071.

Leases in general. Nájem obecně. Aby došlo k opuštění pronajatých pozemků a budov, musí dojít k jejich absolutnímu opuštění nájemníkem (*tenant*), které zahrnuje čin a úmysl.

Mineral leases. Nájem nerostných ložisek. „Opuštění“ spočívá ve skutečném aktu opuštění, provázeném úmyslem a cílem trvale se vzdát nároku a práva na majetek. Existuje rozdíl mezi „abandonment“ (opuštěním) a „surrender“ (vzdáním se, zřeknutím se), jímž je opuštění věci nebo majetkového práva k této věci ve prospěch jiného, což není podstatným prvkem *abandonment* (opuštění). Rozdíl existuje rovněž mezi prvky „abandonment“ a prvky „estoppel“ (estoppelu, překážky uplatnění nároku). Pro uskutečnění opuštění není nezbytné ani formální vzdání se pronájmu ani opětý pronájem ložiska ropy a plynu: např. okolnost, že nebyly zahájeny práce podle podmínek nájemní smlouvy po více než 40 let, *Chapman v. Continental Oil Co.*, 149 Kan. 822, 89; P.2d 833, 834; porušení závazku postupovat při průzkumu a zástavbě území s rozumnou péčí, *Wood v. Arkansas Fuel Oil Co.*, D. C. Ark., 40 F. Supp. 42, 45; na pronajaté půdě neuskutečňeny vrty po více než dva roky a neplaceno nájemné, *Rehart v. Klossner*, 48 Cal. App. 2d 40, 119, P.2d 145, 147; odebrání pláště z vrtu bez úmyslu jej nahradit, tyto všechny případy byly považovány za naplnění podstaty „abandonment“ (opuštění). Musí tu však být úmysl ze strany nájemce opustit pronajaté pozemky a budovy, *Carter Oil Co. v. Mitchell, C.C.A. Okl.* 100 F.2d, 945, 950, 951; nebo úmysl nevrat, *Carter Oil Co. v. Mitchell, C.C.A. Okl.*, 100 F.2d, 945, 950, 951. Ukončení provozu je samo o sobě nedostatečné. *Fisher v. Dixon* 188 Okl. 7, 105 P.2d 776, 777.

Office. Úřad. Opuštění veřejného úřadu je druhem rezignace, avšak liší se od rezignace tím, že při rezignaci jde o formální odstoupení, zatímco opuštění je dobrovolné odstoupení v důsledku neuplatňování práva. Není to jen otázka úmyslu, může však vyplývat z úplného zanechání plnění povinností, které je takového trvání, že zákon bude usuzovat na opuštění. Musí být úplné a za takových okolností, které jasně naznačují absolutní odstoupení; a otázka, zda úředník opustil či neopustil úřad, závisí spíše než na jeho prohlášeném úmyslu na jeho zjevných činech. Zahrnuje neuplatňování práva nebo opomenutí je využívat, avšak takové opomenutí samo o sobě nezakládá opuštění. Neplnění funkcí spojených s úřadem musí být provázeno skutečným nebo přisuzovaným úmyslem na straně úředníka opustit úřad a odstoupit z něj. Úmysl může být dovozován z činů a chování stran a je to otázka skutková. Opuštění může vyplývat z mlčky učiněného souhlasu úředníka s vadným odvoláním nebo propuštěním, ale stejně jako v ostatních případech opuštění je tu zahrnuta otázka úmyslu. *McCall v. Cull*, 51 Ariz. 237, 75 P.2d 696, 698.

Patents. Patenty. K opuštění patentu může dojít tam, kde jej vynálezce věnuje k veřejnému užívání; a to se může projevat tím, že vynálezce nestihá rušitele svých práv, neprodává licence, ani se jinak nesnaží realizovat osobní výhody ze svého patentu. *Sandlin v. Johnson, C.C.A. Mo.*, 141 F.2d 660. Osobě nesmí být odňat patent jakožto výsledek dřívější práce jiné osoby, jestliže tato práce byla opuštěna, doplněna nebo utajována. 35 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) 102(g).

Property. Majetek. „Opuštěný majetek“ v právním smyslu je takový majetek, vůči němuž se vlastník vzdal všech práv, právních titulů, nároků a držby, avšak aniž je svěřil jiné osobě a bez úmyslu požadovat je zpět nebo obnovit své vlastnictví, držbu nebo požitky v budoucnosti. *Com. v. Carter*, 236 Pa. Super. 376, 344 A.2d 899, 901. Musí existovat návaznost činu a úmyslu, tzn. takový akt opuštění pozemků a budov nebo zanechání majetku, aby mohly být přivlastněny dalším příchozím, a úmysl nevracet se. Opuštění veškerých právních titulů, držby, nebo nároků; skutečné úmyslné opuštění majetku. *Ex parte Szczygiel, Sup.*, 51 N.Y.S.2d 699, 702.

Rights in general. Práva obecně. Vzdání se práva. Zahrnuje určitý akt opuštění, uskutečněný vlastníkem bez ohledu na budoucí vlastní držbu nebo držbu jiné další osoby, avšak s úmyslem opustit. Viz *Waiver*.

Trademarks and trade names. Ochranné známky a obchodní jména. V tomto případě musí jít nejen o neuvádění, ale také o úmysl trvale opustit a vzdát se užívání ochranné známky. *Neva-Wet Corporation of America v. Never Wet Processing Corporation*, 277, N.Y. 163, 13 N.E. 2d 755, 761.

Water rights. Vodní práva. Pokud jde o použití ve vztahu k vodním právům, pak je lze definovat jako úmyslné opuštění známého práva. Není založeno na časovém prvku a pouhé neuvádění nebude zakládat „abandonment“ (opuštění) za dobu kratší než je přinejmenším doba zákonná, přičemž rozhodujícím prvkem při „opuštění“ je otázka úmyslu. *Hammond v. Johnson*, 94 Utah 20, 66 P.2d 894, 899. Vzdát se práva nebo je zanechat. Úmysl a skutečné opuštění musejí být v souladu. Souvislost mezi opuštěním držby a úmyslem neobnovit ji k benefičnímu užívání. Ani jedna z těchto dvou podmínek není sama o sobě dostačující. *Osnes Livestock Co. v. Warren*, 103 Mont. 284, 62 P.2d 206, 211.

Abandun, abandum nebo **abandonum**. Cokoliv, co bylo zabaveno, zavrženo nebo opuštěno. *Abandon*, tzn. *in bannum res missa*, věc zakázaná nebo prohlášená za prošlou nebo ztracenou, zatímco *abandon, desert*, nebo *forsake* je věc ztracená a opuštěná.

Ab ante. Lat. Před; předem. Tak nemůže legislativa souhlasit *ab ante* se žádnou změnou nebo doplňkem k zákonu, které by provedla třetí osoba.

Ab antecedente. Lat. Předtím; dříve než, předem.

Ab antiquo. Z dávných časů; od pradávna; starého původu; prastarého data. 3 Bl. Comm. 95.

Abarnare. Lat. Odhalit a vyjevit magistrátovi (soudci) jakýkoli tajný trestný čin.

Ab assuetis non fit injuria. Od věci, na něž si člověk zvykne (nebo s nimiž dlouhou dobu souhlasí), nevzniká právní újma nebo bezpráví. Jestliže osoba opomene trvat na svých právech, má se za to, že od nich odstoupila.

Abatable nuisance. Zanedbatelné rušení. Rušení, které prakticky může být potlačeno nebo zlikvidováno nebo považováno za neškodné a jehož pokračující existence není sankcionována zákonem. Fort Worth & Denver City RY. Co. v. Muncy, Tex. Civ. App., 31 S.W. 2d 491, 494.

Abatementum. Lat. Ve starém anglickém právu pozbytí nemovitosti ve volné držbě (freehold); záznam do pozemkové knihy tím způsobem, že se vloží mezi úmrtí předka a záznam dědice.

Abatare. Zrušit, pozbytí platnosti.

Abate. Svrhnout, rozbít, zničit, rozdrtit. Odstranit, zrušit, zmenšit nebo snížit. In re Steven's Estate, Cal. App. 150 P.2d 530, 534. Úplně zničit nebo demolovat, skoncovat, odstranit, zrušit, učinit neplatným, Sparks Milling Co. v. Powell, 283 Ky. 669, 143 S.W.2d 75, 77. Viz také Abatement; Abatement of action.

Abatement. Snížení, sleva, pokles nebo zeslabení. Celkové nebo částečné zproštění nebo skončení pokračujícího zatížení, jako je nájemné.

Legacies. Dědické odkazy. Proporcionální zmenšení nebo snížení peněžních dědických odkazů, jestliže fondy nebo aktiva, z nichž mají být tyto dědické odkazy vyplaceny, pro ně plně nedostačují. Uniform Probate Code (Jednotný dědický zákoník), 3–902. Pokud jde o specifické dědické odkazy a odkazovací klauzule, viz níže Ademption.

Nuisance. Viz Nuisance.

Plea in abatement. Viz Plea.

Taxes. Daně. Zmenšení nebo snížení uvalené daňové částky. Snížení daní poskytuje majetku úlevu z příslušného podílu daňového zatížení poté, co bylo provedeno ocenění a uvalena daň. Sheppard v. Hidalgo County, 126 Tex. 550, 83 S.W.2d 649, 657.

Abatement of action. Zastavení žaloby. Zastavení znamená úplné zvrácení nebo destrukci sporu, který je prohlášen za neplatný a ukončen. Carver v. State, 217 Tenn. 482, 398 S.W.2d 719. Viz Dismissal, Vacate.

Námítky při zastavení byly zrušeny Federálními pravidly pro civilní řízení (Fed. R. Civil P.) 7(c) a byly nahrazeny návrhem na zamítnutí projednávání podle Pravidla (Rule) 41. V některých státech USA však stále existuje námítka směřující proti jurisdikci nebo doručo-

vání nebo námítka na základě tvrzení, že dřívější žaloba mezi týmiž stranami, týkající se téže věci, se dosud projednává.

Abator. V právu nemovitostí je to cizí osoba, která přestože nemá právo na zápis, dokáže získat držbu nemovitosti ve volné držbě (freehold) na úkor dědice nebo osoby, již je nemovitost odkázána, dříve než tato osoba může být zapsána po smrti svého předka. V deliktním právu je to osoba, která snižuje, přemáhá nebo likviduje rušení nebo obdobný přestupek.

Abatuda. Cokoliv, co je zmenšené. *Moneta abatuda* jsou peníze se sníženou nebo zmenšenou hodnotou.

Abavia. Lat. V kontinentálním právu praprababička.

Abavita. Lat. Sestra prapradědečka. Je to chybný záznam namísto *abamita* (viz tam).

Abavunculus. Lat. V kontinentálním právu bratr praprababičky (*abavioe frater*). Nazývá se *avunculus maximus*.

Abavus. Lat. V kontinentálním právu prapradědeček.

Abbacinare. Oslepit vypálením pomocí hořící pánve nebo do ruda rozpálených želez. Forma trestu ve středověku. Rovněž psáno „abacinare“. V moderní italštině psáno se dvěma *b* a znamená oslepit. Oslepení způsobené vypálením pomocí hořící pánve nebo do ruda rozpálených želez.

Abbacy. Úřad opata. Vláda církevního úřadu a příjmy z něj plynoucí, které podléhají opatovi, tak jako biskupství podléhá biskupovi. Práva a výsady opata.

Abbey. Opatství. Klášter mnichů nebo jeptišek pro potřeby sdružení církevních osob, v jehož čele stojí opat nebo abatýše.

Abbot. Opat. Ve 13. století prelát, který měl odvěké právo zasedat v národním shromáždění.

Abbot, abbat. Opat. Duchovní vůdce nebo nadřízený v opatství. Ž. *Abbess* (abatýše).

Abbreviatio placitorum. Výňatek ze starých soudních záznamů předcházejících Year Books.

Abbreviators. Stylisté. V kanonickém právu úředníci, jejichž povinností je pomáhat při sepisování papežových stručných výtahů a zkracování petic do vhodné formy, kterou bylo možno převést do papežských bul.

Abbrochment, nebo abbroachment. Akt ovládnutí trhu skoupením veškerého zboží ve velkoobchodě, určeného k prodeji na trhu, s cílem prodat je v maloobchodě. Viz Forestalling the market.

Abbutals. Viz Abuttals.

ABC test. Test ABC. Testy ohledně vyloučení zákona o náhradách při nezaměstnanosti (unemployment compensation law), podle nichž se zákon na zaměstnavatele nevztahuje, jestliže osoby, které zaměstnává, jsou mimo dosah jeho kontroly, služby se poskytují mimo místo podnikání zaměstnavatele a zaměstnanci jsou zpravidla organizováni v nezávislých odborech nebo profesních organizacích, jsou známy jako ABC testy. Employment Sec. Commission v. Wilson, Alaska 461 P.2d 425, 427. Viz Independent contractor.

ABC transaction. Transakce ABC. V důlních provozech a provozech těžby ropy převod, kterým osoba A, vlastník, převádí provozní úrok na osobu B, provozovatele a vývojového pracovníka za slib protiplnění (consideration) v hotovosti, přičemž si vyhrazuje obvykle větší platby za produkci, než je slib hotovosti placené oso-

bou B. Později osoba A prodává vyhrazenou platbu za produkci osobě C za hotovost. Daňové výhody z tohoto typu transakcí byly vyloučeny zákonem o daňové reformě (Tax Reform Act) z r. 1969.

Abdication. Abdikace. Vzdání se privilegií a výsad úřadu. Akt panovníka při vzdání se a zanechání své vlády nebo trůnu tím způsobem, že trůn je buď zanechán zcela prázdný nebo je obsazen předem jmenovaným nebo voleným následníkem. Také tam, kde magistrát nebo úřední osoba se dobrovolně vzdá nebo opustí úřad před uplynutím funkčního období. Liší se od rezignace tím, že rezignaci podává ten, kdo získal svůj úřad od jiné osoby, a opět jej odevzdává do jejich rukou, jako podřízený do rukou nadřízeného; abdikace je opuštění úřadu, který byl svěřen právním aktem. Je nazývána vzdáním se, zanecháním a opuštěním v tom smyslu, že nemá s věcí nic dále společného nebo že jde o provádění takových činností, které nejsou s úřadem slučitelné.

Abditorium. Skrýš. Skrýš nebo místo pro ukrytí, za účelem ukrývání a uchovávání zboží, drahých kovů nebo peněz.

Abduction. Únos. Trestný čin únosu manželky, dítěte nebo sluhy podvodem a přesvědčováním nebo otevřeným násilím. Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník), 212.4.

Unést podvodně násilím. Protiprávní odvedení nebo zadržetí ženy za účelem sňatku, konkubinátu nebo prostituce. V mnoha státech USA je tento trestný čin vymezen zákonem a ve většině případů se vztahuje na ženy pod určitou věkovou hranicí. Podle zákona v některých státech USA abduction (únos) zahrnuje odtržení manželky od manželky v případech, kdy city manželka získá jiná žena, odloudí ho a manžel v důsledku toho opustí svou manželku.

Omezování oběti se stává únosem tehdy, když je prováděno s úmyslem zabránit osvobození oběti. Padgett v. State, Tex. App. 4 Dist., 683 S.W.2d 453, 457.

Viz také Alienation of affections; Kidnapping.

Abearance. Chování, mravy; uznání, že někdo je „of good abearance“ (dobrých mravů) znamená, že má dobré chování.

Ab epistolis. Lat. Úředník mající na starost korespondenci (*epistolae*) svého nadřízeného nebo panovníka; sekretář.

Aberemurder. Prostá vražda. (Z anglosaského *abere*, zjevný, obecně známý, a *mord*, vražda). Prostá nebo bezohledná vražda, která se liší od méně odporného trestného činu zabití nebo náhodného zabití.

Abesse. Lat. V kontinentálním právu být nepřítomen, být mimo určité místo. Říkalo se o osobě, která byla *extra continentia urbis*, (za okrajem města).

Abet. Napomáhat, navádět. Podporovat, podněcovat nebo nabádat druhou osobu, aby spáchala trestný čin. Toto slovo se obvykle vztahuje na pomoc při spáchání trestného činu. Napomáhat jinému ke spáchání vraždy znamená nařídít, přimět, radit, povzbuzovat, přemlouvat nebo pomáhat. Wyatt v. U.S., 388 F.2d 395, 400 (10 Cir.). Umožnit spáchání trestného činu, podporovat jeho uskutečnění nebo pomáhat při jeho provádění nebo vyvolání. State v. Lord, 42 N.M. 638, 84 P.2d 80, 86.

Ve vztahu k obvinění z napomáhání a návodu zahrnuje tento pojem znalost o úmyslu pachatele a povzbuzování, podporu nebo radu jiné osobě při spáchání trest-

ného činu. State v. J-R Distributors, Inc., 82 Wash. 2d 584, 512 P.2d 1049, 1055.

Francouzské slovo složené ze dvou slov „a“ a „better“ – mučit nebo dráždit zvíře.

Viz také Abettor, Accomplice, Aid and abet.

Abetment. Napomáhání, návod. Akt podpoření, povzbuzení nebo pomoci druhému.

Abettator. Návodce. Lat. Ve starém anglickém právu návodce. Viz Abettor.

Abettor. Návodce. Podněcovatel nebo napomáhač; ten, kdo podporuje nebo napomáhá ke spáchání trestného činu. Handy v. State, 326 A.2d 189. Ten, kdo nařizuje, radí, podněcuje nebo podporuje druhého k tomu, aby spáchal trestný čin. Osoba, která za své přítomnosti podněcuje druhou osobu k tomu, aby spáchala trestný čin, a tím se stává hlavním pachatelem. Pokud má být někdo obviněn, že je „abettor“, musí podněcovat nebo radit ke spáchání trestného činu nebo být přítomen za účelem pomoci při spáchání trestného činu; musí sdílet trestný úmysl, s nímž byl trestný čin spáchán. People v. Francis, 71 C.2d 66, 75 Cal. Rptr. 199, 203, 450 P.2d 591. Viz také Accessory; Accomplice; Aider and abettor.

Ab extra. Lat. *Extra*, za, bez. Zvnějšku, zvenčí.

Abeyance. Přerušení, odklad, stav opuštěnosti nějakého majetku. Mezera v následnictví, během níž tu není žádná osoba, které by byl svěřen právní titul. V právu nemovitostí podmínka pro volnou držbu (freehold), pokud není žádná osoba, již by byla tato držba svěřena. V takových případech se říká, že freehold je *in nubibus* (v mracích), *in pendenti* (v suspenzi, odkladu); a *in gremio legis* (v lůně práva). Tam, kde existuje držitel (tenant) nemovitosti ve volné držbě (freehold, viz tam), zbývající část nebo zůstatek dědičného majetku (fee) může po určité době existovat bez určitého vlastníka a v takovém případě se tento stav nazývá „in abeyance“ (v přerušení). Podmínka, že něco je neurčeno nebo ve stadiu odkladu nebo nečinnosti. Prodej majetku třetím osobám, získaného hrabstvím za daň z prodeje, který je „in abeyance“, znamená, že jsou očekávána určitá práva nebo podmínky. Willard v. Ward County, 72 N.D. 291, 6 N.W.2d 566, 568.

Abiaticus nebo **aviaticus**. Vnuč. Lat. Ve feudálním právu synův syn, vnuč v mužské linii.

Abide. Snášet. Přijmout důsledky čeho; spokojit se s; čekat na. Ve vztahu k nařízení, rozsudku nebo vyhlášce soudu provádět, vykonat.

Abide by. Zůstat věrný čemu. Připojit se k, poslechnout, přijmout důsledky čeho. Detroit Fidelity & Surety Co. v. U. S., C.C.A. Ohio, 36 F.2d 682, 683.

Držet se čeho, přijmout co, přizpůsobit se čemu. Přijmout jako platné a přijmout důsledky čeho; jako např. řídit se rozhodnutím. Kovach v. Maddux, D. C. Tenn., 238 F. Supp. 835, 842.

Abiding conviction. Nezvratné přesvědčení. Pevné přesvědčení o vině, odvozené z důkladného prověření celého případu. Používá se obecně při instruktáži porotců o stavu mysli, který je požadován pro vinu prokázanou mimo rozumné pochybnosti. Hopt v. Utah, 120 U.S. 439, 7 S. Ct.614, 30 L. Ed.708. Ustálené, pevné přesvědčení. People v. Castro, 68 Cal. App.2d 491, 157 P.2d 25, 30.

Abigeatores. Viz Abigeus.

Abigeatus. Krádež dobytka. Lat. V kontinentálním právu delikt odcizení nebo odehnání dobytka. Viz *Abigeus*.

Abigei. Viz *Abigeus*.

Abigere. Odehnati. Lat. V kontinentálním právu odhánět. Používalo se ve vztahu k osobám, které odháněly zvířata s úmyslem je ukrást. Používalo se také původně na obdobný delikt krádeže dobytka na hranicích mezi Anglií a Skotskem. Viz *Abigeus*.

Odtáhnout, vyhnat násilím, vyvolat potrat.

Abigeus. Zloděj dobytka. Lat. (Pl., *abigei*, nebo vzácněji *abigeatores*). V kontinentálním právu zloděj dobytka; osoba, která odvedla nebo odehnala (*subtraxit*) dobytek z jeho pastviny jako koně nebo voly ze stáda a učinila z nich kořist, a která toto provozovala jako podnikání nebo obchod.

Tento pojem se také používal na ty, kteří odháněli menší zvířata, jako jsou prasata, ovce a kozy. V poslední uvedené případě záviselo na počtu odcizených zvířat, zda provinilec byl *fur* (obyčejný zloděj) nebo *abigeus*. Zdá se však, že odcizení jediného koně nebo vola zakládalo trestný čin, který spáchal *abigeatus*. A ti, kteří se ho často dopouštěli, byli zjevně *abigei*, i když ukradli jen jedno nebo dvě zvířata během jednoho lupu. 4 Bl. Comm. 239.

Ability. Způsobnost, schopnost. Schopnost vykonat čin nebo službu; např. podporovat manželku a rodinu. Finanční schopnost (solventnost) je obvykle chápána jako odkaz na platební schopnost. Viz také *Able to earn*; *Capacity*; *Incapacity*.

Ab inconvenienti. Z obtížnosti. Z nepohodlí nebo z obtížnosti. Argument založený na obtížnosti případu a nepohodlnosti nebo katastrofálních důsledcích, ke kterým by mohl vést odlišný způsob uvažování.

Ab initio. Od počátku. Lat. Od počátku, od prvního činu, od započetí. Říká se, že dohoda je „od počátku neplatná“, jestliže neměla nikdy žádnou právní platnost. Strana může být nazvána rušitelem držby, o nemovitosti se může říci, že je dobrá, dohoda nebo listina může být neplatná, nebo manželství nebo úkon mohou být protiprávní *ab initio*. V tomto smyslu je protikladem *ex post facto*, nebo *postea*.

Ab initio mundi. Od počátku světa. Lat. Od počátku světa. *Ab initio mundi usque ad hodiernum diem*, od počátku světa do dnešního dne.

Ab intestato. Intestátní, zděděný bez závěti.

Ab intestato. Ustanovený bez závěti. Lat. V kontinentálním právu, z majetku zděděného bez závěti; v případě intestátní (zákoně) posloupnosti. *Haereditas ab intestato*, dědictví odvozené z majetku neodkázaného v závěti. *Successio ab intestato*, následnictví v případě dědictví bez závěti nebo v případě intestátní posloupnosti. To odpovídá postoupení nebo zdědění nemovitosti v common law. 2 Bl. Comm. 490, 516. „Dědic *ab intestato*“. Spojení „*ab intestato*“ se obecně používá jako protikladu nebo alternativy k *ex testamento* (ze závěti, na základě ní a podle ní). *Vel ex testamento, vel ab intestato (haereditates) pertinent*, — dědictví se odvozuje buď ze závěti nebo z intestátní posloupnosti (tam, kde osoba zemře bez závěti).

Ab invito. Nechtěně. Proti své vůli. Proti něčí vůli. Prostřednictvím strany, která nechce, nebo od ní. Převod „*ab invito*“ je nucený převod. Viz *In invitum*; *Invito*.

Ab irato. Lat. Někým, kdo je rozhněván. Odkaz nebo dar, učiněný osobou v neprospěch zájmu vlastních dědiců, na základě hněvu nebo nenávislosti vůči nim, se nazývá učiněný *ab irato*. Žaloba o zrušení takové poslední vůle se nazývá žaloba *ab irato*.

Abishering nebo **abishersing.** Upuštění od pokuty. Původně označovalo pokutu nebo propadlou zástavu a správněji podle některých autorů se nazývá *misshering*, *misshersing* nebo *miskering*. Od té doby bylo označováno termínem svoboda volnosti, protože kdykoli je tohoto slova použito při převodu majetku, pak osoby, na které se převod uskutečňuje, mají propadlý majetek a pokuty všech ostatních i samy jsou v rámci svého dědičného majetku (fee) osvobozeny od jakékoli kontroly.

Abjudicatio. Soudní neuznání nároku, odepření práva. Ve starém anglickém právu odepření věci na základě soudního rozsudku; vykázání od soudu; totéž jako *forisjudicatio*, odsouzení předem, ten, kdo soudí předem. Odkázání od soudu.

Používalo se pro označení nepříznivého rozhodnutí ve writu: tak se říká, že půda bude soudně odepřena (abjudged) jedné ze stran a jejím dědicům.

Abjuration. Zřeknutí se, odvolání. Zřeknutí se na základě přísahy. Zřeknutí se vlastních občanských nebo jiných práv a výsad pod přísahou. Viz také *Abjure*.

Abjuration of the realm. Zřeknutí se říše. Ve starém anglickém právu zřeknutí se vlastní země, druh trestu, který si člověk ukládá sám pod přísahou, že se nikdy nevrátí do země bez povolení.

Abjure. Zřeknout se, opustit na základě přísahy. Viz *Abjuration*.

Able. Viz *Ability*.

Able-bodied. Tělesně zdatný. Tento výraz, tak, jak je používán v zákoně vztahujícím se na službu v ozbrojených silách, neznamená absolutní nepřítomnost všech tělesných vad. Znamená nepřítomnost takových hmatatelných a viditelných vad, které evidentně zneschopňují osobu vykonávat běžné povinnosti vojáka. Viz také *Able seaman*.

Ablegati. Velvyslanci papeže. Papežští velvyslanci druhé třídy, kteří jsou vysíláni do země, kde není nuncijs, s méně rozsáhlým pověřením než je pověření nuncia. Tento titul je rovnocenný titulu *envoy* (zplnomocněný velvyslanec).

Able seaman. Námořník první třídy. Hodnost námořníka obchodního loďstva. Viz 46 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) 7306 a násl.

Able to earn. Schopen vydělat. Schopnost získat a udržet si zaměstnání znamená, že taková osoba je buď schopna nebo neschopna vykonávat obvyklé povinnosti, ať již jde o jakékoli zaměstnání, a to způsobem, kterým jsou takové povinnosti obvykle plněny průměrným pracovníkem v tomto zaměstnání. *Kinyon v. Kinyon*, 230 Mo. App. 623, 71 S.W.2d 78, 82. Viz též *Disability*; *Gainful employment* nebo *occupation*.

Able to purchase. Schopen koupit. „Schopnost“ v kupních smlouvách, závislá na schopnosti kupovat, obvykle znamená finanční schopnost. *Anderson v. Craig*, 111 Mont. 182, 108 P.2d 205, 206. Kupující musí mít finanční schopnost a právní způsobilost nabývat půdu. *Campbell v. Hood*, Tex. Com. App., 35 S.W.2d 93, 95. Kupující je schopen kupovat, pokud jde o právo maklé-

ře na provizi, jestliže je finančně schopen opatřit si nezbytné zdroje a uzavřít obchod během požadované doby. *Hersh v. Garau*, 218 Cal. 460, 23 P.2d 1022. Viz *Finančially able*.

Ablocatio. Pronájem. Umožnit nájem nebo pronajmout za peníze. Občas se používá anglická forma „*ablocation*“.

Abmatertera. Lat. V kontinentálním právu sestra praprababičky (*abaviae soror*). Nazývána *matertera maxima*.

Abnepos. Lat. Prapravnuk. Vnučák vnučka nebo vnučky.

Abneptis. Lat. Prapravnučka. Vnučka vnučka nebo vnučky.

Abode. Bydliště. Něčí domov, obydlí, místo bydlení nebo pobytu. Obvykle znamená „*domicil*“. Místo bydlení nikoli trvalého charakteru. *Fowler v. Fowler*, 156 Fla. 316, 22 So.2d 817, 818. Místo, kde osoba bydlí. Ve věci *Ericsson*, 18 N. J. Misc. 5, 10 A.2d 142, 146. Sídlo právoplatného voliče. *Pope v. Board of Election Com'rs*, 370 I11. 196, 18 N.E.2d 214, 216. Pevné místo pobytu v určité době. *Augustus Co., for Use of Bourgeois v. Manzella*, 19 N. J. Misc. 29, 17 A.2d 68, 70. Pro účely doručování pevné místo pobytu někoho v určité době; jeho „obvyklé místo bydlení“. *Fed. R. Civil P. 4. Kurilla v. Roth*, N.J.L. 213, 38 A.2d 862, 864. Viz *Domicile*; *Residence. General Abode. Viz Residence*.

Abogado. Šp. advokát. Viz *Bozero*.

Ab olim. Starý, starého původu.

Abolish. Zrušit, odstranit. Zcela odstranit; anulovat; odvolat; zrušit; eliminovat; skoncovat s čím. Ukončit co. *Stretch v. Murphy*, 166 Or. 439, 112 P.2d 1018, 1021. Znamená úplnou destrukci a pochází z latinského slova „*abolere*“, znamenajícího naprosté zničení. Používá se zejména vůči věcem trvalé povahy, jako jsou instituce, zvyklosti, obyčej, jako je zrušení (abolition) otroctví.

Abolishment. Viz *Abolish*.

Abolition. Zrušení. Destrukce, zničení, zrušení nebo potlačení něčeho. Viz *Abolish*.

V kontinentálním, francouzském a německém právu se abolition (zrušení) používá téměř jako synonyma k milosti, amnestii, prominuti.

A bon droit. S dobrým důvodem; spravedlivě; na základě práva.

Aboriginal title. Nárok, titul původních obyvatel. Tento nárok poskytuje původním obyvatelům Spojených států výlučné právo na zabránění půdy a vody, kterou tyto obyvatelé a jejich předkové užívali předtím, než Spojené státy prohlásily suverenitu nad těmito oblastmi. *Yankton Sioux Tribe of Indians v. State of S.D.*, C.A.S.D., 796 F.2d 241, 243.

Abortee. Žena, které je proveden potrat.

Abortifacient. Lék nebo látka způsobit potrat nebo užívaná k vyvolání potratu.

Abortion. Potrat. Samovolné nebo uměle vyvolané vypuzení embrya nebo plodu. V právní souvislosti se obvykle vztahuje na vyvolaný potrat. Pokud jde o právní úpravu týkající se potratu, viz *Roe v. Wade*, 410 U.S. 113, 93 S. Ct. 705, 35 L. Ed. 2d 147; *Webster v. Reproductive Health Services*, 109 S. Ct. 3040, 106 L. Ed.2d 410. Viz též *Viability*; *Viable child*.

Abortionist. Osoba provádějící potraty.

Abortus. Lat. Potracený plod.

About. Kolem, o, asi. Téměř ve smyslu časovém, množství, počtu, kvalitě nebo stupni. Podstatně, přibližně, téměř nebo asi. *Odom v. Langston*, 351 Mo. 609, 173 S.W.2d 826, 829.

Pokud se používá ve vztahu k času, má tento výraz pružný význam, mění se podle podmínek a souvislostí, za nichž je použit. Jeho užití však nutně neznamená, že čas je nedůležitý, ani nezpůsobuje, že smlouvu lze libovolně ukončit. U smlouvy o provozu lodí „*about to sail*“ znamená právě připravena k vyplutí. Pokud jde o vztah k množství, tento výraz naznačuje pouze odhad pravděpodobného množství. Znamená, že skutečné množství je téměř přiblížením se k uváděnému množství a má za účel poskytnout rezervu proti náhodným změnám. *Norrington v. Wright*, 115 U.S. 188, 6 S. Ct. 12, 29 L. Ed. 366. Může mít prakticky stejný účinek jako výraz více či méně. Synonymum pro „*on*“ nebo „*upon*“ v případě deliktu převážení utajených zbraní. *Poblíž*, blízko při ruce, s pohodlným přístupem. *Brown v. U.S.*, 30 F.2d 474, 475, 58 App. D.C. 311. Pokud jde o počet, znamená pouze odhad určitého množství nebo druhu, nikoli záruku. Ve spojení se vzdáleností nebo místem má tento výraz význam relativní a mění se podle okolností.

Abouissement. Fr. Vznik, dotyk, ohraničení.

Above. Nahoře. Vyšší nadřazený. Jako např. vyšší, nadřazený soud; výše uvedený žalobce nebo žalovaný. *Above all incumbrances* znamená nad nebo přes něco. Zásadní, při odlišení od toho, co je pomocné nebo co slouží pouze jako nástroj.

Ab patruus. Lat. Praprastýc nebo bratr prapradědka (*abavi frater*). Někdy znamená strýc a někdy prastrýc.

Abridge. Zkrátit. Zmenšit nebo smrštit, snížit nebo zkrátit. Obvykle v písemném jazyce. Viz *Abridgment*.

Copyright law. Autorské právo. Pořídí výtah, zkrátit, redukovat. To znamená zachování podstaty, jádra práce v jazyce vhodném pro takový účel. Při tvorbě výňatků nedochází k žádnému zhušťování jazyka autora, proto se nejedná o abridgment (zkrácení). Zkrátit vyžaduje aktivní duševní činnost, není to opisování. Mezi kompilací a zkrácením je jasný rozdíl. Kompilace sestává z výňatků různých autorů; zkrácení je zhuštění, zestručnění názorů jednoho autora.

Abridgment. Zkrácení. Zhuštění, stažení. Pořízení výtahu nebo přehledu jiného a většího díla, přičemž zásadní myšlenky většího díla jsou tu obsaženy v souhrnu. *Abridgments of the law* (výťahy ze zákonů) jsou stručné přehledy zákonů, uspořádané abecedně. V této souvislosti výraz „*digest*“ (přehled, viz tam) obecně nahradil výraz „*abridgment*“ (výťah). Viz také *Abstract*; *Headnote*; *Syllabus*.

V Prvním dodatku k Ústavě USA neznamená nic více a nic méně než to, co znamená obvykle; zkrácení je vyskytuje tehdy, jestliže zákonodárný akt buď potlačuje nebo podstatně zasahuje do volné mluvy. *Keene v. Meese*, D. C. Cal., 619 F. Supp. 1111, 1123.

Abridgment of damages. Snížení náhrady škody (zmírňovací právo). Právo soudu snížit v určitých případech náhradu škody. Viz *Remittitur*.

Abroad. V cizině, v zahraničí. V anglickém kancléřském právu za mořem.

Abrogate. Odstranit. Anulovat, zrušit, odvolat, prohlásit za zrušené nebo zničit. Zrušit nebo prohlásit za neplatné příkaz nebo pravidlo vydané podřízenou mocí; zrušit původní právo zákonodárným aktem nebo na základě zvyklostí.

Abrogation. Odstranění. Zrušení nebo odvolání původního práva aktem zákonodárné moci, ústavním orgánem nebo na základě zvyklostí. Má opačný význam než *rogation* (návrh); a odlišuje se od *derogation* (derogace), která znamená odstranění pouze části zákona; i od *subrogation* (subrogace), která znamená nahrazení doložky; od *dispensation* (dispenze), která pouze suspenduje zákon v určitém případě; a od *antiquation*, což je odmítnutí schválit zákon. O implied abrogation (implikované zrušení, zrušení mlčky) jde tehdy, když nový zákon obsahuje ustanovení, která jsou zjevně v rozporu s předchozími zákony, aniž tyto zákony výslovně ruší; a rovněž v případě, kdy již nadále neexistují věci, pro které byl zákon vytvořen. Ex parte Lum Poy. D. C. Wash., 23 F.2d 690.

Pokud jde o „Express abrogation“, viz tam. Viz také Annul; Repeal.

Abscond. Skrýt se, uniknout. Dostat se utajeně z dosahu jurisdikce soudů nebo se ukrýt s cílem vyhnout se soudnímu řízení. Skrýt se, schovat se nebo utajeně zmizet s úmyslem vyhnout se právnímu procesu. Posunutí promlčení. Keck v. Pickens, 207 Ark. 757, 182 S.W.2d 873, 875. Útěk před zatýkájícími nebo vyšetřujícími státními úředníky. Viz Fugitive.

Absconding debtor. Skrývající se dlužník. Ten, kdo se ukrývá před svými věřiteli, aby se vyhnul placení dluhu. Dlužník, který se s úmyslně skryl před svými věřiteli, nebo se dostal z dosahu jejich soudního řízení s úmyslem zmařit jejich spravedlivé nároky. Takový čin byl původně jedním z „Act of bankruptcy“ (čin úpadku, viz tam).

Absence. Nepřítomnost. Stav, kdy osoba je nepřítomna, odstěhovala se nebo je mimo své bydliště nebo obvyklé místo pobytu. Nepřítomnost v určitý čas; protiklad k objevení se v určitý čas. Viz také Seven years' absence.

Absent. Nepřítomen. Být pryč; vzdálen od; nikoli společně s.

Absente. Lat. Nepřítomen. Být nepřítomen; často se užívalo ve starých záznamech u jednoho ze soudců nepřítomného při projednávání případu.

Absente reo. Žalovaný nepřítomen.

Absentee. Nepřítomná osoba. Ten, kdo není přítomen ve svém obvyklém místě pobytu nebo v bydlišti.

Absentee landlord. Statkář, který nežije na svém statku. Pronajímatel nemovitého majetku (obvykle vlastník), který nežije na své nemovitosti.

Absentee voting. Volby v nepřítomnosti. Účast kvalifikovaných voličů (obvykle prostřednictvím pošty) na volbách, kteří kvůli vážnému onemocnění, vojenské službě nebo nepřítomnosti z důvodu cestování nebo z jiných důvodů se nemohou dostavit osobně k volebním urnám v den voleb. Viz také Proxy (zástupce) v případě nepřítomnosti akcionáře na hlasování.

Absentem accipere debemus eum qui non est eo loci in quo petitur. Za nepřítomného musíme považovat toho, kdo není na místě, kde má být (nebo kde je žalován).

Absentia ejus qui reipublicae causa abest, neque ei neque alii damnosa esse debet. Nepřítomnost toho, kdo se nedostavil jménem republiky (z důvodu státního zájmu), by neměla působit újmu ani jemu ani nikomu jinému.

Absoile, assoil, assoile. Zprostit viny. Prominout; omloustit.

Absoluta sententia expositore non indiget. Absolutní věta nebo výrok (takový, který je jasný, bez jakýchkoli pochybností nebo nepochybný bez jakýchkoli skrytých významů) nepotřebuje vykladače.

Absolute. Absolutní. Úplný; dokonalý; konečný; bez jakýchkoli podmínek nebo připomínek; jako absolutní závazek (*simplex obligatio*) na rozdíl od podmíněného závazku. Bezpodmínečný, úplný a dokonalý sám o sobě; bez vztahu nebo závislosti k jiným věcem nebo osobám.

Bez podmínek, omezení nebo kvalifikací, nezávislý, modifikovaný nebo ovlivněný okolnostmi; to znamená bez jakýchkoli podmínek nebo omezujících ustanovení. Button v. Day, 205 Va. 629, 139 S.E.2d 91, 100.

Pokud jde o *absolute* Conveyance; Covenant; Delivery; Divorce; Estate; Gift; Guaranty; Interest; Legacy; Nuisance; Nullity; Obligation; Property; Right; Rule; Sale; Title, viz tam.

Absolute deed. Absolutní listina. Dokument o převodu bez omezení nebo doložky o zrušení platnosti; obecně se užívá jako protiklad k hypoteční listině. Viz Deed.

Absolute law. Absolutní právo. Spravedlivé a vlastní přirozené právo, nezaměnitelné v abstraktním pojetí nebo principu, v teorii, avšak nikoli při aplikaci; proto velmi často předmět, důvod, situace a jiné okolnosti mohou měnit jeho výkon a závaznost. Viz také Natural law.

Absolute liability. Absolutní odpovědnost. Odpovědnost bez zavinění nebo nedbalosti. Rylands v. Fletcher, 3 H.L. 330; Clark—Aiken Co. v. Cromwell—Wright Co., Inc. (Mass.), 323 N.E.2d 876. Viz Strict liability.

Absolutely. Absolutně. Zcela; úplně; bez omezení; bez odkazu nebo vztahu nebo závislosti na něčem, na jiné další osobě, věci nebo události. Tak *absolutely void* (absolutně neplatný) znamená naprosto neplatný, takový, jehož prosazování zcela zakazuje právo nebo povaha věci. *Absolutely necessary* (absolutně nutný) lze použít pro zdůraznění myšlenky nezbytnosti. Nezávisle nebo bezpodmínečně, zcela nebo pozitivně. Collins v. Hartford Accident & Indemnity Co., 178 Va. 501, 17 S.E.2d 413, 418.

Absolution. Rozhřešení. V *kanonickém právu* právní akt, jímž duchovní vyhláší, že ze hříchů, o které jde, se lze kát a lze je odpustit. Mezi protestanty se zejména používá pro výraz, jímž se exkomunikovaná osoba zbavuje nebo osvobozuje od tohoto potrestání.

V *kontinentálním právu* věta, již se obviněná strana prohlašuje za nevinnou v trestném činu, z něhož je obviňována.

Ve *francouzském právu* zproštění obvinění.

Absolutism. Absolutismus. V politice systém vlády, kdy veřejná moc je svěřena určité osobě nebo osobám, a to nekontrolovatelně bez podřízení jakémukoli právu, instituci, ústavním prostředkům nebo koordinačnímu orgánu. Vláda, kterou vede diktátor, jehož moc je bez omezení a bez jakékoli kontroly nebo protiváhy.

Absolve. Zprostit, dát rozhřešení. Osvobodit, zbavit, zprostit, jako např. závazku, dluhu nebo odpovědnosti. State ex rel. St. Louis Car Co. v. Hughes, 348 Mo. 125, 152 S.W.2d 193, 194. Viz též Amnesty; Pardon; Release.

Absorption. Pohlcení, zahrnutí. Akt nebo proces absorbování. Výraz používaný v dohodách o kolektivním vyjednávání pro zajištění služebních let pro členy odborů, jestliže podnik zaměstnavatele se slučuje s jiným podnikem. Humprey v. Moore, Ky., 375 U.S. 335, 84 S. Ct. 363, 369. Částečné nebo úplné zaplacení dopravních nákladů prodávajícím nebo dopravcem zboží. Náklady se nepřevádějí na zákazníka.

Absque. Bez. Vyskytuje se ve spojeních převzatých z latiny, jako jsou následující.

Absque aliquo inde redendo. Lat. Bez vyhrazení jakékoli renty z toho; bez poskytnutí čehokoli z toho. Výraz používaný u volných darů poskytovaných korunou.

Absque consideratione curiae. Ve staré soudní praxi bez uvážení soudu; bez rozsudku.

Absque dubio. Lat. Bez pochyby.

Absque hoc. Bez tohoto. Jsou to technická slova pro popření, používaná při procesu v rámci common law na základě zvláštní námitky k uvedení negativní části obhajoby, následující po pozitivní části nebo podnětu. Viz také Traverse.

Absque impetitione vasti. Bez pochybnosti o ztrátě; bez vyčíslitelnosti ztráty; bez odpovědnosti za ztrátu. Doložka, která byla v dávných dobách často vkládána do nájemních smluv (ekvivalentem je někdy anglické vyjádření), zdůrazňující, že uživatel půdy (tenant) nebo nájemce nebude žalován (*impetio*) nebo vystaven námitkám, nebo činěn odpovědným za způsobení škody. Viz Waste.

Absque tali causa. Lat. Bez takového důvodu. Forma žalobní odpovědi, nyní zastaralá, při žalobě *ex delicto*, která je obecným popřením celé věci v obhajobě žalovaného *de injuria*.

Abstention doctrine. Doktrína abstinence, zdržení se. Doktrína „abstinence“ umožňuje federálnímu soudu USA při výkonu pravomoci podle vlastního uvážení vzdát se jurisdikce tam, kde je potřebné vyhnout se zbytečným konfliktům s úřady státu USA ve vlastních věcech. Surowitz v. New York City Emp. Retirement System, D.C.N.Y., 376 F. Supp. 369, 376; Railroad Commission of Texas v. Pullman Co., 312 U.S. 496, 61 S. Ct. 643, 85 L. Ed. 971. Viz také Equitable abstention doctrine; Pullman abstention.

Abstinence. Odpírání. Úplné zastavení oddávání se některým činnostem, jako je jídlo nebo pití, na rozdíl od zdrženlivosti (temperance), která předpokládá mírné požitky. Mayfield v. Fidelity & Casualty Co. of N. Y., 16 C.A.2d 611, 61 P.2d 83.

Abstract. s. Výtah. Menší množství obsahující podstatu a sílu většího množství; zkrácený. Přepis je obecně definován jako kopie a je obsažnější než výtah. Shrnutí nebo stručný obsah nebo souhrn, který zahrnuje nebo soustřeďuje podstatné vlastnosti větší věci nebo několika věcí. Robbins Inv. Co. v. Robbins, 49 Cal. App.2d 446, 122 P.2d 91, 92. Viz Abridge; Abridgement; Digest; Headnote; Syllabus.

Abstract. v. Pořídít výtah, abstrahovat. Vzít nebo vyjmout z; jako např. vyzvednout prostředky z banky. Odstranit nebo oddělit. Shrnutí nebo zkrátit.

Abstraction. Vynětí. Vynětí s úmyslem poškodit nebo zpronevěřit. „Wrongful abstraction“ (protiprávní odnětí) je neoprávněné a protiprávní odnětí nebo vyzvednutí finančních prostředků, apod. a jejich přivlastnění ve prospěch odcizitele. Pacific Coast Adjustment Bureau v. Indemnity Ins. Co. of North America, 115 Cal. App. 583, 2 P.2d 218, 219.

Abstract of a fine. Výtah z odstupného. Ve starém anglickém provádění majetkových převodů jedna z částí odstupného, která byla výtahem z writu, kterým bylo schváleno ujednání, jmenující strany, parcely pozemků a smlouvu. 2 Bl. Comm. 351. Běžněji nazýván „note“ (sdělení, oznámení) o odstupném. Viz Fine; Concord.

Abstract of record. Výpis z rejstříku. Úplná historie případu ve zkratce, stručná forma případu uvedeného v rejstříku, natolik kompletní, aby ukázala odvolacímu soudu, že otázky předkládané k revizi byly vymezeny správně. Spíše přehled nebo souhrn faktů, než obsah přepisu. Zkrácená přesná a autentická historie (např. soudních) procesů. Brown v. Reichmann, 237 Mo. App. 136, 164 S.W.2d 201, 207.

Abstract of title. Listina osvědčující právní titul k nemovitosti. Zhuštěná historie právního titulu k půdě, která sestává ze soupisu nebo shrnutí materiální nebo operativní části všech převodů jakéhokoli druhu nebo povahy, které se jakýmkoli způsobem dotýkají uvedené nemovitosti, současně s uvedením všech zadržovacích práv, břemen nebo závazků, jimž může nemovitost podléhat a které jsou určitým způsobem závazné pro kupujícího tak, aby byl o nich informován. Výtah záznamu osvědčujícího právní titul, včetně map, plánů a ostatních pomůcek. Commissioners' Court of Madison County v. Wallace, 118 Tex. 279, 15 S.W.2d 535, 536. Výpis převodů a postoupení a dalších údajů, které osvědčují právní titul, spolu s veškerými údaji uvedenými v rejstříku, které mohou nárok oslabit. State ex rel. Freeman v. Abstractors Board of Examiners, 99 Mont. 564, 45 P.2d 668, 670. Prohlášení nebo stručné uvedení v řádné formě o podstatě dokumentů nebo údajů ve veřejných záznamech, které ovlivňují právní titul k nemovitému majetku. State ex rel. Doria v. Ferguson, 145 Ohio St. 12, 60 N.E.2d 476, 478. Viz též Torrens title system.

Abstract question. Abstraktní otázka. Otázka, která nezůstává u existujících údajů nebo práv. Morris Plan Bank of Fort Worth v. Ogden, Tex. Civ. App., 144 S.W.2d 998, 1004. Hypotetická otázka. Viz také Hypothetical question; Moot.

Absurdity. Absurdnost, absurdita. Cokoli, co je tak iracionální, nepřirozené nebo nevhodné, že nelze předpokládat, že by bylo úmyslem člověka běžné inteligence a úsudku. Zřejmě a jasně v protikladu ke zjevné pravdě; neslučitelné s prostým diktátem zdravého rozumu; logicky protikladné; nesmyslné; směšné.

Abundans cautela non nocet. Nadměrná nebo mimořádná opatrnost neškodí. Tato zásada se obecně používá ve vztahu ke konstrukci listin, o nichž byla za účelem jasnějšího vyjádření záměru vsunuta nadbytečná slova.

Ab urbe condita. Od založení města. Viz A.U.C.

Abus de confiance. Zneužití důvěry. Podvodné zneužití nebo využití zboží, hotovosti, účtů, dokumentů nebo smluv předaných ke zvláštnímu účelu, a to na úkor jiné osoby.

Abuse, s. Zneužití. Cokoliv, co je v protikladu k dobrému pořádku stanovenému na základě zvyklosti. Odchylna od rozumného užívání; nemírné nebo nevhodné užití. Fyzické nebo duševní špatné zacházení. Zneužití. Oklamání.

Páchání zla mlouvou, hrubou výčitkou, zneuctění, zlovolné označení, zlořečení. *State v. Neubauer*, 2 Conn. Cir. 169, 197 A.2d 93, 96. *Viz* Defamation.

Child abuse. *Viz* Child abuse.

Civil law. Kontinentální právo. Zničení podstaty věci jejím užíváním. *Viz* Abuse, v.

Corporate franchise or entity. Právo jednat jako sdružení nebo jako právnická osoba. Zneužití nebo špatné užití vlastních oprávnění určitým sdružením znamená jakýkoli pozitivní akt při porušení zakládací listiny a porušení veřejného práva, které je učiněno se zlým úmyslem nebo k němuž v důsledku takového jednání dojde. Využití práv nebo výsad jako záminky pro skutky působící proti veřejnosti a k její újmě.

Discretion. Volné uvážení. „Abuse of discretion“ (zneužití volného uvážení) je synonymem pro výkon nikoli zdravého, rozumného a právního uvážení. Je to striktní právní pojem, který označuje, že odvolací soud je toho názoru, že soud se při řízení dopustil právní chyby. Nezahrnuje úmyslné zlo nebo zlou víru, špatné chování nebo jakýkoli názor na soudce, ale znamená zjevně chybný závěr a rozsudek — takový, který je zcela jasně proti logice a důsledku skutečností, tak jak byly předloženy na podporu podání nebo proti rozumným a pravděpodobným dedukcím, které byly dovozeny ze skutečností vyšších najevo při řízení; nerozumný výkon volného uvážení; právní chyba. *State v. Draper*, 83 Utah 115, 27 P.2d 39; *Ex parte Jones*, 246 Ala. 433, 20 So.2d 859, 862. Volné uvážení dovedené do konce nebo do cíle, který není odůvodněn a jasně je v rozporu s rozumem a důkazy. Neodůvodněná odchylna od příslušných precedentů a ustálených soudních obvyčejů, která představuje právní chybu. *Beck v. Wings Field, Inc.*, C.C.A. Pa., 122 F.2d 114, 116, 117. Rozsudek nebo rozhodnutí správní agentury nebo soudce, který není právně nebo fakticky podložen. „Zneužitím volného uvážení“ soudem při řízení je jakákoli nerozumná, neodůvodnitelná a svévolná činnost, aniž je přihlíženo ke skutečnostem a právní úpravě, které se k předkládané věci vztahují. *Harvey v. State*. Okl. Cr., 458 P.2d 336, 338.

Drug abuse. *Viz* heslo Drug abuse.

Female child. Dítě ženského pohlaví. Poranění pohlavních orgánů při pokusu o pohlavní styk, avšak bez skutečného proniknutí. *Lee v. State*, 246 Ala. 69, 18 So.2d 706, 707. Podle jiných rozhodnutí je však „zneužití“ v tomto případě ekvivalentní uchvácení nebo znásilnění. Jakákoli újma ve vztahu k pohlavním orgánům dívky představuje „zneužití“ ve smyslu trestního zákona, zakazujícího zneužití dívky do 12 let věku při pokusu o pohlavní styk; postačující je pouhé poranění pohlavních orgánů dívky, i když nejsou pohmožděny, pořežány, rozdrásány nebo roztrhány. *Ard v. State*, 57 Ala. App. 250, 327 So.2d 745, 747. *Viz* též Carnal abuse; Child abuse.

Police officer. Policejní úředník. Slovo „zneužití“, tak jak je použito v zákoně, který zakazuje klást úředníkům překážky, odporovat jim nebo je urážet, znamená slovní urážky, hrubé výčitky, znevažování, nadávky nebo pomlavy vůči úředníkovi, který vykonává svou povinnost. *State v. Neubauer*, 2 Conn. Cir. 169, 197 A.2d 93.

Power. Moc. Protiprávní užití moci tím, kdo ji má. Nesprávné užití moci, odlišující se od uchvácení moci (usurpation), které předpokládá výkon moci, která porušitelé nebyla svěřena. *Swenson v. Cahoon*, 111 Fla. 788, 152 So. 203, 204.

Process. Řízení. Hlavním důvodem pro „abuse of process“ (zneužití řízení) je nesprávné užití nebo zvrácení řízení poté, co bylo zahájeno. *Publix Drug Co. v. Breyer Ice Cream Co.*, 347 Pa. 346, 32 A.2d 413, 415. Ke zneužití právního řízení se zlým úmyslem (malicious abuse) dochází tehdy, když strana využívá řízení k nějakému nezákonnému účelu, nikoli pro účel, k jehož dosažení je podle zákona určeno; jinými slovy jde o zvrácení řízení. 500 West 174 St. v. Vasquez, 67 Misc.2d 993, 325 N.Y.S.2d 256, 258. Tak tam, kde účelem stíhání za vydání nekrytého šeku bylo domoci se pohledávky, je stíhání zneužitím trestního řízení. Správné a legitimní užití řízení, i když se zlým úmyslem, není „zneužitím řízení“ se zlým úmyslem. *Priest v. Union Agency*, 174 Tenn. 304, 125 S.W.2d 142, 143. Žaloba pro „zneužití řízení“ se odlišuje od žaloby pro „stíhání se zlým úmyslem“ (malicious prosecution) v tom, že žaloba pro zneužití řízení je založena na nevhodném využití řádně zahájeného řízení, zatímco „stíhání se zlým úmyslem“ znamená chybu při zahájení řízení. *Lobel v. Trade Bank of New York*, 132 Misc.643, 229 N.Y.S. 778, 781.

Základními prvky tohoto soukromoprávního deliktu (tort) jsou vedlejší účel a úmyslné jednání při nesprávném využití řízení za regulérního vedení jednání. *Barquis v. Merchants Collection Ass'n of Oakland, Inc.*, Cal., 7 C.3d 94, 101 Cal. Rptr. 745, 752, 496 P.2d 817. *Viz* také Malicious abuse of legal process; Malicious use of process.

Abuse, v. Zneužit. Nadměrně nebo nesprávně použít věc, nebo ji využít způsobem protikladným k přirozeným nebo právním pravidlům pro její užívání. Přehnaně nebo nadměrně užívat, jako např. zneužívat své moci.

Abused and neglected children. Zneužívané a zanedbané děti. Děti, které trpí v důsledku vážné fyzické nebo psychické újmy, kterou jsou postiženy, včetně podvýživy. *Viz* Abuse (Female child); Child abuse.

Abusive. Urážlivý, nezákonný, nemístný. Směřující k oklamání; provádějící zneužívání; mající sklon ke špatnému zacházení, urážlivým slovům nebo škodlivému jednání. Ten, kdo špatně zachází; poškozující, nesprávný, škodlivý, urážlivý, vyčítavý.

Abut. Dotýkat se. Dosahovat; dotýkat se. Dotýkat se konce; přiléhat, sousedit; být na hranici nebo rozhraní; končit na; končit v; hraničit s; dosahovat nebo dotýkat se konce. Výraz „abutting“ (dotýkající se) zahrnuje větší blízkost než výraz „adjacent“ (sousedící). Nedotýká se půdy.

Abuttals. Hranice nebo meze pozemků, označující, ke kterým jiným pozemkům, silnicím nebo místům patří nebo s nimiž mají hranici. Bylo používáno k vyjádření konečného rozhraní ve smyslu odlišení od postranních hranic, jakožto „buttals and sidings“ (koncevé a postranní hranice).

Abutter. Soused. Ten, jehož majetek sousedí, přiléhá nebo se dotýká hranice pozemku nebo rozhraní tam, kde se nedotýká jiného pozemku, cesty nebo ulice.

Abutting owner. Sousedící vlastník. Vlastník pozemku, který přiléhá nebo se dotýká. Tento výraz obvykle znamená, že příslušné části skutečně přiléhají, někdy je však používán volněji, aniž zahrnuje více než těsnou blízkost. *Viz* Abut; Adjoining owners.

A.C. Anno Christi, rok, v roce po narození Krista.

A/C Zkratka používaná účetními a auditory, znamenající „account“ (účet). Jestliže byla použita na šeku, byla považována nikoli za příkaz pro banku, aby jmenované osobě připsala k dobru částku uvedenou na šeku, ale spíše za prohlášení, které označovalo transakci, v souvislosti s níž byl šek vydán.

Academic. Akademický. Vztahující se k vysoké škole, univerzitě nebo přípravě škole (preparatory school). *Sisters of Mercy v. Town of Hooksett*, 93 N.H. 301, 42 A.2d 222, 225. Otázka nebo věc, která se netýká případu, nebo je předčasná nebo hypotetická. In re *Battell's Will*, 286 N.Y. 97, 35 N.E.2d 913. *Viz* Academic question.

Academic freedom. Akademická svoboda. Právo učit to, co vyučující považuje za vhodné, avšak nikoli nutně právo vyučovat zlo. *Kay v. Bd. of Higher Education of City of N.Y.*, 173 Misc. 943, 18 N.Y.S.2d 821, 829. Tento výraz zahrnuje mnohem více než práva na projev učitelů při vyučování. *Cary v. Board of Ed. of Adams—Arapahoe School Dist.* 28—J, Aurora, Colo., C. A. Colo., 598 F.2d 535.

Academic question. Akademická otázka. Věc, která nevyžaduje odpověď nebo soudní rozhodnutí, protože není nutně tento případ řešit. Hypotetická nebo čistě teoretická otázka. In re *Electrolux Corp.*, 288 N.Y. 440, 43 N.E.2d 480. *Viz* Hypothetical question.

Academy. Akademie. Instituce vyššího vzdělání. Sdružení odborníků v určitém specifickém odvětví umění, literatury, práva nebo vědy (např. American Academy of Matrimonial Lawyers, Americká akademie právníků v oboru manželského práva). V původním významu sdružení vytvořené za účelem vzájemného zdokonalování, nebo pro pokrok ve vědě či umění; v později tento pojem užíván jako druh vzdělávací instituce na úrovni mezi základní školou a vysokou školou. U.S. ex rel. *Jacovides v. Day*, C.C.A.N.Y., 32 F.2d 542, 544; *Sisters of Mercy v. Town of Hooksett*, 93 N.H. 301, 42 A.2d 222, 225. V současnosti se tento pojem obvykle vztahuje na soukromou vyšší školu nebo na vojenskou akademie (např. Air Force Academy, Akademie leteckých sil). *Viz* School.

A caelo usque ad centrum. Z nebe do středu země. Nebo úplněji, *Cujus est solum ejus est usque ad caelum et ad inferos*. Vlastník půdy vlastní až do nebe a rovněž do největších hlubin. Nebo *Cujus est solum est usque ad caelum*, — vlastník půdy vlastní až do nebe. Tato doktrína však byla zkrácena; přelety letadel a předpisy o naftě a plynu vymezily panství vlastníka nejen na nebi, ale i v největších hloubkách. *Viz* Air rights.

A cancellando. Od zrušení. 3 Bl. Comm. 46.

A cancellis. Kancléř.

A cancellis curiae explodi. Být vyloučen ze soudní síně.

Acapte. Ve francouzském feudálním právu druh poplatku; právo lenního pána splatné při každé změně nájemce. Feudální právo, které původně převládalo v Languedoc a Guyenne, a které bývá spojováno s druhem děditelných nemovitostí, které byly udělovány na základě smlouvy *emphyteusis* (smlouvy o dlouhodobém pachtu pozemku).

A causa de cy. Z tohoto důvodu.

Accedas ad curiam. (Lat. Abys šel k soudu). Původní writ kancléřského soudu, adresovaný šerifovi za účelem odeslání žaloby o vydání obstaveného majetku proti kauci od baronského soudu nebo nižšího hrabského soudu jednomu z vyšších soudů rozhodujících podle common law. Nařizuje šerifovi *to go to the lower court* (aby šel k nižšímu soudu) a zaprotokoloval jednání a poslal záznam výše. 3 Bl. Comm. 34.

Accede. Souhlasit; přivolit.

Accelerated Cost Recovery System. (ACRS). Systém zrychleného odpisování nákladů. Účetní metoda, při níž jsou náklady na základní prostředky odepisovány pro daňové účely po předepsané časové období. Zaveden daňovým zákonem o hospodářské obnově (Economic Recovery Tax Act) z r. 1981, a změněn zákonem o daňové reformě (Tax Reform Act) z r. 1986; tento systém umísťuje aktiva do jednoho z různých období jejich obnovy a předpisuje procentní částku nákladů, která může být každoročně odečtena. I.R.C. (Daňový zákoník) 168. *Viz* také Asset Depreciation Range.

Accelerated depreciation. Zrychlený pokles ceny, zrychlené odpisování. Různé metody odpisování, které poskytují větší odpočty v prvních letech existence základních prostředků než lineární metoda. Příklady zahrnují dvojitou odpisovou metodu s klesajícím zůstatkem a odpisovou metodu součtu ročních údajů. *Viz* Accelerated Cost Recovery System; Depreciation.

Acceleration. Zrychlení. Zkrácení doby pro převzetí držby očekávaného podílu, resp. nároku na právní titul (interest, *viz tam*). Urychlení nabytí práva na požívání nemovitosti, které by jinak bylo odloženo na pozdější dobu. *Blackwell v. Virginia Trust Co.*, 177 Va. 299, 14 S.E.2d 301, 304. Pokud z jakéhokoli důvodu odpadne doživotní právo užívání půdy, nástupnický právní titul ke zbytkovému podílu (remainder, *viz tam*) se „urychlí“. *Elliott v. Brintlinger*, 376 Ill. 147, 33 N.E.2d 199, 201.

Doktrína „akcelerace, zrychlení“, ve vztahu k právní úpravě vlastnictví, se týká urychlení nabytí vlastnictví k podílům očekávaným v budoucnu s ohledem na stav přítomné držby nebo požívání z důvodu odpadnutí předcházejícího majetkového práva. *Aberg v. First Nat. Bank in Dallas, Tex.* Civ. App. 450 S.W.2d 403, 408. Nápravný prostředek užíváný tam, kde došlo před nabytím účinnosti k prohlášení, že nedojde ke splnění (anticipatory repudiation, *viz tam*) nebo tam, kde existuje možnost budoucího porušení. *Rose City Transit Co. v. City of Portland*, 18 Or. App. 369, 525 P.2d 1325, 1353.

Acceleration clause. Akcelerační doložka, doložka zrychlení. Ustanovení nebo doložka v hypotéce, směnce, obligaci (bondu), listině o trustu (svěřenectví) nebo jiné úvěrové smlouvě, která požaduje, aby výstavce nebo jiná závazaná osoba zaplatila část nebo celý zůstatek dříve, než v den nebo v dny určené k platbě, pokud dojde k nějaké události nebo okolnosti stanovené ve smlouvě. Taková doložka vstupuje v účinnost tehdy, jestliže dojde k porušení, jako je nezaplacení jistiny, úroku nebo prodlení se zaplacením pojistných premií. *General Motors Acceptance Corp. v. Shuey*, 243 Ky. 74, 47 S.W.2d 968. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) 1—208 stanoví, že pokud ustanovení o akceleraci je ponecháno „na vůli“, potom musí být takový požadavek učiněn pouze „v dobré víře“, že naděje na zaplacení je ohrožena.

Acceleration of remainders. Akcelerace, urychlení nástupnických právních titulů ke zbytkovému podílu (remainders, viz tam). Urychlení nabytí vlastnictví k podílům očekávaným v budoucnu s ohledem na stav přítomné držby nebo požívání z důvodu odpadnutí předcházejícího majetkového práva. *Aberg v. First Nat'l Bank in Dallas, Tex. Civ. App. 450 S.W.2d 403, 408.*

Acceleration premium. Zrychlená prémie. Zvýšená sazba platu za zvýšenou produkci.

Accept. Přijmout. Obdržet se souhlasem nebo s uspokojením; obdržet s úmyslem ponechat si. *Morris v. State, 102 Ark. 513, 145 S.W. 213, 214.* Připustit a souhlasit s; přistoupit na nebo souhlasit s; obdržet se souhlasem; přijmout. *Rocha v. Hulén, 6 Cal. App.2d 245, 44 P.2d 478, 482, 483.* Znamená něco více než obdržet, ve smyslu přijmout, souhlasit s provedením ustanovení, dodržet a zachovat.

V případě směnečného dlužníka znamená uznat směnku a zavázat se zaplatit ji, když se stane splatnou. Viz Acceptance.

Acceptance. Přijetí, akceptace. Převzetí a obdržení velké části čehokoli, a jako kdyby to bylo na základě tiché dohody s předcházejícím úkonem, který by bylo možno zmařit nebo se mu vyhnout, kdyby k takové akceptaci nedošlo. Úkon osoby, již je nabízena věc jinou osobou, přičemž věc obdrží s úmyslem ponechat si ji a takový úmysl je zároveň prokázán dostatečným úkonem. *Aetna Inv. Corporation v. Chandler Landscape & Floral Co., 227 Mo. App. 17, 50 S.W.2d 195, 197.* Výkon moci udělené na základě nabídky provedením určitého úkonu. In re *Larney's Estate, 148 Misc. 871, 266 N.Y.S. 564.*

Commercial paper. Obchodní cenný papír. Akceptace je závazek podepsaný směnečným dlužníkem zaplatit směnku tak, jak bude předložena. Musí být na směnku napsána a může sestávat pouze z jeho podpisu. Stává se účinnou, jestliže je doručena nebo notifikována. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) 3-410. Potvrzení šeku je akceptací. U.C.C. 3-411. Směnka může být akceptována, i když nebyla výstavcem směnky podepsána nebo je jinak neúplná nebo má prošlou splatnost nebo byla odmítnuta. U.C.C. 3-410(2). Viz také Acceptor; Banker's acceptance; Honor.

Contracts. Smlouvy. Souhlas strany, již je činěna nabídka, s ustanoveními a podmínkami nabídky představuje „akceptaci“. *Davis & Clanton v. C.I.T. Corporation, 190 S.C. 151, 2 S.E.2d 382, 383.* Projev souhlasu s podmínkami nabídky učiněný osobou, již je nabídka určena, způsobem v nabídce doporučeným nebo požadovaným. *K-Line Builders, Inc. v. First Federal Sa. & Loan Ass'n, App., 139 Ariz. 209, 677 P.2d 1317, 1320.* Ozámení nebo projev osoby, již je nabídka určena, oferentovi, že souhlasí s tím, být vázán nebo vázána ustanoveními návrhu oferenta. Tímto vzniká smlouva. Tendence je taková, umožnit akceptaci všemi prostředky, které budou rozumně oznamovat oferentovi přijetí jeho nabídky. Viz také Confirmation; Offer and acceptance.

Insurance. Pojištění. V pojistné smlouvě dochází k akceptaci tehdy, když pojistitel souhlasí s přijetím žádosti a s vydáním pojistky. *Acacia Mut. Life Ass'n v. Berry, 54 Ariz. 208, 94 P.2d 770, 772.* Prodlení nebo nečinnost ze strany pojistitele nepředstavují „akceptaci“. *French American Banking Corporation v. Fireman's Fund Ins. Co., D.C.N.Y., 43 F. Supp., 494, 498.* Je vyžadováno více než pouhé duševní rozhodnutí se nebo

odhodlání na straně pojistitele žádost akceptovat; takové rozhodnutí musí být žadateli sděleno. *Limbaugh v. Monarch Life Ins. Co., Springfield, Mass., Mo. App., 84 S.W.2d 208, 212.* Použití tohoto výrazu na pojistku znamená souhlas, tiché přijetí (acquiescence, viz tam) nebo srozumění s ustanoveními a podmínkami pojistky. *Baker v. St. Paul Fire & Marine Ins.Co., Mo. App., 427 S.W.2d 281, 291.*

Sale of goods. Prodej zboží. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) 2-606 stanoví tři způsoby, jakými může kupující akceptovat zboží: (1) oznámí prodávajícímu, že zboží odpovídá nebo že je přijme, přestože neodpovídá, (2) opomene přijetí účinně odmítnout, a (3) provede úkon, který není v souladu s vlastnictvím prodávajícího. Přijetí části jakékoli obchodní jednotky je přijetím této celé jednotky.

Types of acceptance. Druhy akceptace.

Conditional. Podmíněná. Závazek zaplatit směnku nebo přijmout nabídku na základě splnění podmínky. „Podmíněná akceptace“ je ve svém důsledku prohlášením, že příjemce nabídky hodlá uzavřít smlouvu, která se v některých ohledech odlišuje od návrhu v původní nabídce. Podmíněné přijetí je tedy samo novou nabídkou (dosl. protinabídkou, counter offer).

Express. Výslovná. Závazek učiněný přímým a výslovným způsobem provést ustanovení smlouvy, zaplatit účet, směnku, atd.; absolutní přijetí.

Implied. Mlčky učiněná. Závazek zaplatit směnku vyplývající z úkonů směnečného dlužníka takového charakteru, které jasně vedou k takovému závěru. V případě dvoustranné smlouvy nemusí být „akceptace“ nabídky učiněna výslovně, ale může být projevena jakýmkoli slovy nebo úkony, které označují souhlas příjemce nabídky s navrženou smlouvou.

Qualified. Kvalifikovaná. Buď podmíněná nebo částečná akceptace, která přináší změnu v částce, způsobu nebo místě placení. Ve smluvním právu je to akceptace založená na změně ustanovení nabídky, a tudíž nová nabídka (dosl. protinabídka, counter offer). V cenných papírech je to změna ustanovení cenného papíru jeho akceptantem.

Acceptance au besoin. Fr. Akceptace v případě potřeby. Akceptace osobou, již je směnka vystavena *au besoin* (pro případ potřeby), to znamená, pro případ odmítnutí nebo opomenutí směnečného dlužníka akceptovat.

Acceptare. Lat. Přijmout; souhlasit; souhlasit se slibem učiněným jinou osobou.

Accepteur par intervention. Fr. Ve francouzském právu akceptant směnky na základě cti, čestná akceptace směnky.

Acceptilation. V kontinentálním a skotském právu vzdání se nároku učiněné věřitelem vůči dlužníkovi ohledně jeho dluhu bez přijetí jakéhokoli protiplnění. Je to druh daru, avšak nepodléhá formám darování, a je platný, pokud není učiněn na úkor věřitelů. Slovní zánik ústní smlouvy s prohlášením, že dluh byl zaplacen, když zaplacen nebyl; nebo přijetí něčeho pouze imaginárně ho k uspokojení ústní smlouvy.

Acceptor. Akceptant. Osoba (směnečný dlužník), která akceptuje směnku a která se zavazuje primárně odpovídat za její zaplacení. Ten, kdo se zavazuje, že zaplatí směnku podle jejího znění v době svého závazku nebo

tak, jak bude doplněna v souladu se zmocněním, týkajícím se neúplných dokumentů. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) 3-413.

Acceptor supra protest. Osoba, která akceptuje směnku, která byla protestována, na základě cti výstavce směnky nebo kteréhokoli z indosantů.

Access. Přístup. Svoboda přístupu nebo spojení; nebo prostředky, oprávnění nebo příležitost přiblížit se, spojit se, nebo projít někam a odtud. Někdy znamená výskyt sexuálního styku, *Jackson v. Jackson, 182 Okl. 74, 76 P.2d 1062, 1066;* jinak znamená příležitost spojení za tímto účelem, jako mezi manželem a manželkou.

V právu nemovitosti „přístup“ znamená právo vlastníka pozemku, který přiléhá k silnici nebo jiné cestě, chodit na svůj vlastní pozemek a vracet se z něho bez překážek. „Přístup“ k majetku s sebou nemusí nutně nést držbu. *People v. Brenneauer, 101 Misc. 156, 166 N.Y.S. 801, 806.* Viz Access, easement of.

Pro účely zjištění elementu přístupu ze strany žalovaného při žalobě o porušení autorského práva, je „přístup“ zpravidla vymezen jako příležitost opsat. *Musto v. Meyer, D.C.N.Y., F. Supp. 32, 34.*

Multiple access. Vícenásobný přístup. Obhajoba několika milenců ve sporech o určení otcovství. *Yarmark v. Strickland, 193 So.2d 212.*

Public records. Veřejné záznamy. Právo přístupu k veřejným záznamům zahrnuje nejen zákonné právo na přístup, ale i rozumnou příležitost je uplatnit. Viz Freedom of Information Act.

Accessory. Viz Accessory.

Access, easement of. Přístup, věcné břemeno přístupu. Věcné břemeno poskytnout přístup je právem, které má sousedící vlastník při přístupu na svou nemovitost a při cestě zpět, kromě veřejného věcného břemene na cestě.

Accessio. Přírůstek, přístup. V římském právu přírůstek nebo přídavek; to, co je u věci a je doplňující a nezbytné pro věc hlavní; to, co vzniká nebo je vytvořeno z věci hlavní; „akcesorický závazek“ (accessory obligation, viz tam). Jeden ze způsobů nabývání majetku, který je rozšířením majetku, nad kterým vyrůstá z části, kterou již někdo vlastní, nebo je k takové části připojen.

Accessio, tak jak se používá v common law, zahrnuje jak přístup, tak přírůstek. Viz Adjunction.

Accession. Přírůstek, přístup. Ujmout se práva nebo úřadu; přírůstek; zvětšení; přídavek.

Právo ke všemu, co vytváří nebo produkuje něčí vlastní majetek, at' je takový majetek movitý nebo nemovitý; a právo na to, co je s tímto vlastnictvím spojeno přírůstkem, at' již přirozeně nebo uměle. Právo vlastnit věci, které se stanou součástí něčeho, co je již ve vlastnictví; např. právo vlastníka pobřežní nemovitosti na opuštěné řečiště a právo na naplaveniny vzniklé nánošy a ukládáním. *Manry v. Robison, 122 Tex. 213, 56 S.W.2d 438, 443, 444.* Viz Accretion.

Princip odvozený z římského práva, na základě něhož vlastník majetku získává nárok na všechno, co tento majetek vytváří, a na všechno, co je k němu přidáno nebo připojeno, at' již přirozeně nebo uměle (to znamená na základě práce nebo dovednosti jiné osoby) i tam, kde se takový přídavek vztahuje na změnu formy nebo materiálu; a na základě něhož, na druhé straně získá k němu oprávnění držitel majetku, i třeba proti původní-

mu vlastníkovi tam, kde přídavek, který tento držitel vytvořil na základě své dovednosti a práce, má větší hodnotu než sám majetek, nebo tam, kde změna usku-tečněná ve formě tohoto majetku je tak velká, že neumožňuje jeho přeměnu do původního tvaru.

Obecně „přírůstek“ znamená nabytí právního titulu k jinému než nemovitému majetku na základě práce, která je do něj vložena, která jej přeměňuje na úplně jinou věc nebo na základě vložení majetku do spojení s jiným majetkem. *IDS Leasing Corp. v. Leasing Associates, Inc., Tex. Civ. App., 590 S.W.2d 607, 609.*

Začátek nebo inaugurace vlády panovníka.

International law. Mezinárodní právo. Absolutní nebo podmíněné přijetí smlouvy, která již byla uzavřena mezi jinými suverény, jedním nebo několika státy. Může být dvojího druhu: *za první* formální přístup třetího státu ke smlouvě, takže takový stát se stává její stranou; a to se může stát pouze se souhlasem původních stran. *za druhé* může stát přistoupit ke smlouvě mezi jinými státy pouze za účelem záruky, přičemž v takovém případě, přestože je smluvní stranou, se na něj smlouva vztahuje pouze jako na garanta. Viz Adhesion.

Accessions. Příslušenství. Zboží, které je instalováno v jiném zboží nebo s ním pevně spojeno. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) 9-314(1). Viz také Fixture.

Accessorium non ducit, sed sequitur suum principale. Přírůstek (to, co je průvodní nebo náhodné), nevede, nýbrž následuje svou věc hlavní.

Accessorius sequitur naturam sui principalis. Ten, kdo je připojen, následuje povahu svého pána. Ten, kdo je spolupachatelem trestného činu, nemůže být vinen trestným činem vyššího stupně než jeho vůdce.

Accessory. Připojený, vedlejší. Cokoli, co je připojeno k jiné věci jako ozdoba nebo k jejímu zdokonalení, nebo co ji provází, nebo je s ní spojeno náhodně nebo jako věc podřízená, nebo co k ní patří. Přídavek nebo doplněk. *Louis Werner Saw Mill Co. v. White, 205 La. 242, 17 So.2d 264, 270.* Věc podřízeného významu. Ten, kdo napomáhá nebo přispívá druhotným způsobem nebo kdo se účastní nebo přispívá jako podřízený. *Gilfoil v. Greenspon, La. App. 216 So.2d 829, 831.*

Criminal law. Trestní právo. Ten, kdo přispívá nebo napomáhá ke spáchání trestného činu. Osoba, která aniž byla přítomna při spáchání zákeřného trestného činu, se stává vinnou z takového činu, nikoli jako hlavní pachatel (principal), ale jako účastník, jako např. příkazem, radou, podněcováním, nebo ukrytím; buď před nebo po dané skutečnosti nebo spáchání; *particeps criminis* (účastník na trestném činu). Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník), 2.06.

Osoba, která není hlavním pachatelem trestného činu, ani není přítomna při jeho provedení, avšak určitým způsobem se na něm podílí, at' již před nebo po spáchání činu. Ten, kdo napomáhá, podněcuje, příkazuje nebo radí jinému při spáchání trestného činu. Viz také Abettor; Aid and abet; Accomplice.

Accessory after the fact. Vedlejší účastník po spáchání činu. Osoba, která ví o tom, že byl spáchán zákeřný čin jinou osobou, pachatele přijme, poskytne mu pomoc, povzbuzuje ho nebo mu napomáhá s cílem umožnit mu, aby unikl potrestání apod. *Robinson v. State, 5 Md. App. 723, 249 A.2d 504, 507; 18 U.S.C.A. 3.* Viz také Harbor; Obstructing justice.

Accessory before the fact. Vedlejší účastník před spácháním činu. Ten, kdo nařizuje, radí, povzbuzuje nebo jinak pomáhá a podněcuje jiného ke spáchání zákeřného činu a kdo není přítomen při spáchání tohoto činu. Com. v. Leach, 455 Pa. 448, 317 A.2d 293, 294. Primárním rozdílem mezi vedlejším účastníkem před spácháním činu a hlavním pachatelem ve druhém stupni je přítomnost. Prakticky všechny státy USA nyní výslovně zrušily rozdíl mezi hlavními pachateli a vedlejšími účastníky před spácháním činu s tím, že vedlejší účastník před spácháním trestného činu je nyní kvalifikován jako hlavní pachatel.

Accessory during the fact. Vedlejší účastník v průběhu činu. Ten, kdo stojí a přihlíží, aniž zasahuje nebo aniž poskytuje takovou pomoc, jaká by byla v jeho moci k tomu, aby zabránil spáchání trestného činu.

Accessory building. Vedlejší budova. Stavby užívané ve prospěch hlavní budovy, např. dílna. Vnější budovy.

Accessory contract. Akcesorická smlouva. Akcesorická smlouva je uzavírána za účelem zajištění splnění prvotní smlouvy, ať již týmiž stranami nebo jinými; jako je ručení, hypotéka a ruční zástava.

Accessory obligation. Akcesorický závazek. Závazek, který souvisí s jiným nebo s hlavním závazkem; např. závazek ručitele.

Accessory use. Vedlejší užití. Ve vztahu k právní úpravě zón (zoning law) znamená „vedlejší užití“ ve svém běžném smyslu užití, které je závislé nebo náleží k základnímu nebo hlavnímu užití. Town of Foxborough v. Bay State Harness Horse Racing & Breeding Ass'n, Inc., Mass. App., 366 N.E.2d 773, 777. Užití, které je podřízeno hlavnímu užití, je s ním zjevně spojeno, obvykle s ním souvisí a běžně se nalézá na témže místě jako užití hlavní. Board of County v. Thompson, 177 Colo. 277, 493 P.2d 1358, 1360.

Access to council. Přístup k právnímu zástupci. Právo osoby radit se se svým právním zástupcem zaručené 6. Dodatkem k Ústavě USA. Geders v. U. S., 425 U.S. 80, 96 S. Ct. 1330, 47 L. Ed.2d 592. Viz také Counsel, right to.

Access to courts. Přístup k soudům. Právo osoby požadovat řádný proces před soudem. Gilmore v. Lynch, D. C. Cal., 319 F. Supp. 105, 110.

Accident. Náhoda, nehoda. Slovo „accident“ je odvozeno od latinského slovesa „accidere“, které znamená „spadnout, udát se, stát se, přihodit se“. V etymologickém smyslu cokoli, co se stane, může být nazváno náhodou nebo nehodou (accident) a v tomto smyslu bylo toto slovo vymezeno jako změna, která se udála; náhoda; nehoda; událost nebo případ. V neobvykleji přijatém smyslu, nebo v běžném nebo lidovém smyslu může být význam tohoto slova vymezen jako: náhodná okolnost, událost nebo náhoda; událost, která se stala bez jakéhokoli lidského přičinění, nebo když se zcela nebo zčásti v důsledku lidského přičinění stane událost, která je za daných okolností neobvyklá a neočekávaná pro osobu, které se přihodí; neobvyklá, nahodilá, neočekávaná, nepředvídaná nebo nečekaná, že se stane, přihodí nebo vyskytne; neobvyklý nebo neočekávaný výsledek při provozu nebo provedení obvyklého nebo nezbytného úkonu nebo případu; náhoda nebo nepředvídaná skutečnost; osud; nešťastná náhoda; nějaká náhlá a neočekávaná událost, k níž došlo bez očekávání, spíše v jediném okamžiku, než něco, co trvá, pokračuje nebo se rozvíjí; něco, k čemu dochází náhodou;

něco nepředvídaného, neočekávaného, neobvyklého, mimořádného nebo fenomenálního, k čemu došlo nikoli na základě běžného chodu věcí nebo událostí, mimo dosah běžných propočetů; to, co existuje nebo se vyskytuje abnormálně, nebo neobvyklý výskyt. Tento výraz může být použit k označení kalamity, nehody, katastrofy, neštěstí, nežádoucího nebo nešťastného případu; jakékoli neočekávané osobní újmy vyplývající z nečekané nešťastné náhody nebo příhody; je to jakákoli nepříjemná a nešťastná událost, která způsobí újmu, ztrátu, utrpení nebo smrt; nečekaná událost mimo obvyklý chod věcí. Událost, k níž došlo, aniž ji někdo předvídal nebo očekával; nechtěná, náhlá a neočekávaná událost. Kochring Co. v. American Auto. Ins. Co., C. A. Wis., 353 F.2d 993, 996. Viz také Act of God; Casualty; Inevitable accident; Unavoidable accident.

Synonymy tohoto slova jsou náhoda (chance), náhodná událost (contingency), neštěstí (mischance), nešťastná náhoda (misfortune), pohroma, kalamita, katastrofa.

Automobiles. Automobily. Tak, jak je toto slovo užíváno v pojistce odpovědnosti z automobilů, která požaduje, aby bylo pojistiteli podáno oznámení o jakékoli „nehodě“ jakožto podmínka pro ručení, znamená neočekávanou a nepředvídanou událost při provozu automobilu, jejímž důsledkem je osobní újma nebo újma na majetku jiné osoby. Ohio Casualty Ins. Co. v. Marr, C.C.A. Okl., 98 F.2d 973, 975. Slovo „nehoda“, pokud se na provozovateli vozidla vyžaduje, aby okamžitě zastavil v případě nehody, zahrnuje jakoukoli situaci, k níž dojde na vozovce, při níž řidič řídí svůj automobil tak, že by způsobil újmu jiné osobě nebo majetku jiné osoby užívající tutéž vozovku. Viz také Hit and run accident.

Insurance contract. Pojistná smlouva. Nehoda v rámci pojistek úrazového pojištění je událost, k níž dojde bez jakéhokoli lidského přičinění, nebo, pokud k ní dojde s takovým přičiněním, událost, která za daných okolností je neobvyklá a neočekávaná osobou, již se stane. Komplexnější pojem než „nedbalost“ (negligence) a v obvyklém významu slova znamená neočekávanou událost bez úmyslu nebo záměru.

Maritime law. Námořní právo. „Nehody při plavbě“ (accidents of navigation) nebo „námořní nehody“ (accidents of the sea) jsou takové nehody, které jsou charakteristické pro námořní nebo běžnou plavbu nebo činnost elementů, které se nestávají na základě lidského zásahu a nelze se jim vyhnout vynaložením vhodné péče, předvídaností a zručností. The G. R. Booth, 171 U.S. 450, 19 S. Ct. 9, 43 L. Ed. 234. Viz také Perils of the sea.

Unavoidable accident. Nevyhnutelná náhoda, nehoda. Náhoda nebo nehoda, která není způsobena v žádném stupni, ať již přímo nebo vzdáleně, nedostatkem takové péče a opatrnosti, které by měl podle práva člověk vynakládat. Vincent v. Johnson, Tex. Civ. App., 117 S.W.2d 135. Náhoda nebo nehoda, která nebylo možno zabránit vynaložením náležité péče oběma stranami za daných okolností. Woodiwiw v. Rise, 3 Wash. App. 5, 471 P.2d 124, 126. Událost, k níž dochází, když všechny osoby, jichž se to týká, vynakládají běžnou péči, událost, která není způsobena zaviněním žádné osoby a které nebylo možno zabránit jakýmkoli prostředkem odpovídajícím běžné opatrnosti. Cavanaugh v. Jepsen, Iowa, 167, N.W.2d 616, 623. Viz Restatement, Second, Torts (Druhý Restatement, Delikty) 8. Viz také

Unavoidable accident. Workers' compensation acts. Zákony o náhradách pro pracovníky. V rámci zákona o náhradě pro pracovníky (Worker's Compensation Act) je nehodou jakákoli nepředvídaná, nečekaná nehoda, kterou nebylo možno rozumně předvídat. A. P. Green Refractories Co. v. Workmen's Compensation Appeal Bd., 8 Pa. Cmwlth. 172, 301 A.2d 914, 917. Ve smyslu tohoto zákona je to nepředvídaná a nečekaná událost, kterou poškozený zaměstnanec neočekával nebo nepředvídal; výsledek na základě náhodné příčiny. Reams v. Burlington Industries, 42 N. C. App. 54, 255 S.E.2d 586, 587.

Accident policy. Úrazová pojistka. Druh obchodního a osobního pojistného krytí, které zabezpečuje proti ztrátě vyplývající přímo z tělesných poškození během doby trvání pojistky, způsobených pouze náhodnými prostředky.

Accidental. Náhodný, nahodilý. To, co se přihodilo náhodou nebo neočekávaně; co se událo nikoli podle běžného chodu věcí; nahodilý; náhodný. Norris v. New York Life Ins. Co., C.C.A. Md., 49 F.2d 62, 63; Murphy v. Travelers Ins. Co., 141 Neb. 41, 2 N.W.2d 576, 578, 579. Viz také Accident.

Accidental cause. Náhodná, nahodilá příčina. Taková, jejíž důsledek je nepředvídaný; vedoucí k neočekávanému účinku. Fernandez v. Flint Bd. of Ed., C. A. Mich., 283 F.2d 906, 908. Viz také Accidental.

Accidental death. Náhodná smrt. Smrt způsobená neočekávanými nebo nezamýšlenými prostředky. Sanders v. Metropolitan Life Ins. Co., 104 Utah 75, 138 P.2d 239.

Accidental death benefit. Náhrada za náhodnou smrt. Ustanovení v pojistné smlouvě, zahrnující smrt způsobenou náhodou, neočekávanou, vnější silou. Maneval v. Lutheran Bros., Del. Super., 281 A.2d 502, 506.

Accidental killing. Náhodné zabití. Zabití v důsledku činu, který je podle práva a který byl proveden v souladu s právem v rozumné víře, že nelze způsobit žádnou újmu; liší se od „nechtěného zabití“ (involuntary manslaughter), které je důsledkem protiprávního aktu nebo aktu podle práva, který byl proveden protiprávním způsobem.

Accidental means. Náhodné prostředky. Újma vyplývající z nezamýšlené, nepředvídatelné a nečekané příčiny.

Accidental vein. Viz Vein.

Accident proneness. Náchylnost k nehodám. Tendence k tomu, být účasten nehod nebo k nehodám přispívat.

Accidere. Lat. Spadnout; udát se; přihodit se; stát se. Někdy je vydán rozsudek proti vykonavateli nebo správci pozůstalosti, aby došlo k uspokojení mimo aktiva, *quando acciderint*; tzn. pokud budou prostředky k dispozici.

Accion. Ve španělském právu právo na žalobu; rovněž metoda soudního řízení na vydání majetku nebo vymáhání dluhu.

Accipere quid ut justitiam facias, non est tam accipere quam extorquere. Přijmout cokoli jako odměnu za vykonání spravedlnosti je spíše vydírání než přijetí.

Accipitare. Platit poplatek lennímu pánovi. *Capitali domino accipitare*, tzn. platit poplatek, dávku nebo vazalskou dávku hlavnímu feudálovi za to, že se osoba stala jeho vazalem.

Accola. Civil law. Kontinentální právo. Ten, kdo obývá nebo okupuje pozemek vedle nějakého místa, jako např. ten, kdo sídlí u řeky nebo na břehu řeky.

Feudal law. Feudální právo. Hospodář, zemědělec; uživatel zemědělské půdy; nájemce pozemku za pevný pacht. Jméno dávané třídě nevolníků v Itálii.

Accomenda. V námořním právu smlouva mezi vlastníkem zboží a velitelem lodí, na základě níž vlastník svěří je zboží veliteli, aby je prodal na jejich společný účet. V takovém případě jde o dvě smlouvy: první je smlouva zvaná *mandatum* (příkazní, mandátní smlouva), kterou dává vlastník zboží veliteli oprávnění s ním disponovat; a smlouva o sdružení (contract of partnership), v důsledku níž mají být zisky mezi ně rozděleny. Jedna strana nese riziko, že ztratí svůj kapitál; druhá strana, že ztratí svou práci. Pokud z prodeje nebude získáno více, než první náklady, vlastník přebírá veškeré další kroky. Jediné, co je třeba dělit, jsou zisky.

Accommodated party. Akomodovaná strana. Strana, které je poskytnut úvěr od akomodací strany (accommodation party) a která není nutně osobou, již má být placeno (payee), nebot vždy je potřeba zkoumat, komu ve skutečnosti poskytl výstavce směnky svůj úvěr; a nikoli třetí osoba, která může získat prospěch. Viz také Accommodation party.

Accommodation. Finanční výpomoc, společenská úsluha. Ujednání nebo závazek učiněné ve prospěch druhé osoby, a to bez přijatého protiplnění (consideration, viz tam). Něco, co je učiněno jako závazek, zpravidla se používá v souvislosti s půjčkou peněz nebo obchodním cenným papírem; rovněž přátelská dohoda nebo vyrovnání rozdílů. Toto slovo znamená, že nejde o protiplnění. Zatímco úmyslem strany může být pomoci výstavci směnky poskytnutím úvěru, pokud se takto snaží dosáhnout svých legitimních cílů, a nikoli mu pouze pomoci, není takový úkon považován za accommodation (výpomoc). Viz Accommodation maker.

Accommodation bill nebo note. Viz Accommodation paper.

Accommodation indorsement. Viz Indorsement.

Accommodation indorser. Akomodací indosant. Indosant, který poskytuje finanční výpomoc. Straña, která dá své jméno na obchodní cenný papír bez slibu protiplnění za účelem poskytnout prospěch nebo finanční výpomoc nějaké jiné straně. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) 3-415. Viz také Indorsement.

Accommodation lands. Pozemky pro bytovou výstavbu. Pozemek zakoupený stavitelem nebo spekulantem, který na něm vystaví domy a pak jejich části pronajímá na základě zvýšeného nájemného z plochy.

Accommodation line. Vyhovující řada. Pojistné smlouvy akceptované pojistitelem z důvodu, že účet obchodního zástupce nebo brokera je obecně uspokojivý, i když by jinak specifická pojistka pravděpodobně nebyla přijatelná.

Accommodation loan. Akomodací půjčka. Půjčka poskytnutá jako přátelský úkon nebo výmoc bez hmotné nebo plně protihodnoty; peníze nebo úvěr nabídnuté z těchto důvodů.

Accommodation maker. Výstavce akomodačního cenného papíru. Ten, kdo dá své jméno na obchodní cenný papír bez jakéhokoli smluvního protiplnění s úmyslem půjčit své peníze straně, která je takto uspokojena (akomodovaná strana, accommodated party). In re Chamberlain's Estate, Cal. App., 109 P.2d 449, 454. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) 3-415. Viz také Accommodation party.

Accommodation note. Akomodační úpis. Dokument, na který akomodační strana dává své jméno, bez smluvního protiplnění, k uspokojení nějaké jiné strany, která jej vydá a od níž se očekává, že jej zaplatí. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) 3-415.

Accommodation paper. Akomodační cenný papír. Akomodační obchodní cenný papír je dokumentem, na který dala akomodační strana (accommodation party) svůj podpis, ať již je příjemcem směně, výstavcem nebo indosantem, bez smluvního protiplnění, za účelem poskytnutí prospěchu nebo výpomoci nějaké jiné straně, která si přeje získat peníze a je připravena směnku zaplatit, až bude splatná. Hickox v. Hickox, Tex. Civ. App., 151 S.W.2d 913, 917. Takový dokument musí být realizován za účelem půjčení peněz a náhodný prospěch strany s tím spojený je nedostačující. Morrison v. Painter, Mo. App., 170 S.W.2d 965, 970.

Accommodation party. Akomodační strana. Ten, kdo podepíše v jakémkoli postavení obchodní cenný papír za účelem propůjčení svého jména (tzn. úvěru) jiné smluvní straně. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) 3-415. Taková strana je ručitelem.

Accommodation road. Příjezdová cesta. Cesta otevřená ve prospěch určitých osob k tomu, aby mohly jít do svého domova a zpět, z důvodu služebnosti ve vztahu k jejich pozemkům a z důvodu vylučného užívání určitých nemovitostí. Viz také Easement.

Accommodatum. Totéž co Commodatum (viz tam).

Accompany. Doprovázet. Jít společně s. Jít s nebo provázet jako společník nebo partner. Vyskytovat se ve spojení s někým nebo něčím. United States v. Lee., C.C.A. Wis., 131 F.2d 464, 466. Toto slovo bylo soudně definováno v případech týkajících se různých skutečností; tak např. řidič automobilu mladší šestnácti let není doprovázen dospělou osobou, ledaže tato osoba vykonává nad řidičem dohled; řidič bez řidičského průkazu není doprovázen řidičem s průkazem, ledaže řidič s průkazem je dostatečně blízko, tak, aby mohl poskytnout radu a pomoc.

Accomplice. Spolupachatel. Ten, kdo se vědomě, dobrovolně a se společným úmyslem spojí s hlavním pachatelem při spáchání trestného činu. Smith v. State, Tenn. Cr. App., 525 S.W.2d 674, 676; Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník), 2.06(3). Ten, koho se určitým způsobem týká spáchání trestného činu nebo je do něj zapojen; spoluviník; ten, kdo pomáhá, napomáhá nebo je vedlejším účastníkem. McLendon v. U.S., C.C.A. Mo., 19 F.2d 465, 466. Rovnou měrou zapojen do spáchání trestného činu. Fryman v. Commonwealth, 289 Ky. 540, 159 S.W.2d 426, 429. Ten, kdo je vinen ze spolupachatelství na žalovaném trestném činu, ať již tím, že byl přítomen a napomáhal při něm nebo k němu podněcoval, nebo poskytl radu a povzbuzoval k němu, i když nebyl přítomen na místě, kde byl čin spáchán, avšak pouhá přítomnost, tichý souhlas, nebo mlčení, pokud nebyla povinnost jednat, nedostačují, bez ohledu na to,

jakkoli je možno je kritizovat, aby na základě nich šlo o spolupachatele. Osoba odpovídá jako spolupachatel trestného činu, který spáchal někdo jiný, pokud mu napomáhala nebo jej podporovala nebo nesplnila právní povinnost, aby mu zabránila s úmyslem podpořit nebo usnadnit spáchání trestného činu. Viz také Abet; Aid and abet; Accessory.

Accomplice liability. Odpovědnost spolupachatele. Trestní odpovědnost toho, kdo jedná s jiným před spácháním trestného činu, během něj nebo po něm. Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník), 2.06.

Accomplice witness. Svědectví spolupachatele. Osoba, která buď jako hlavní pachatel, spolupachatel nebo jako účastník byla spojena s trestným činem na základě svého protiprávního úkonu nebo opomenutí, která se prozradí před spácháním činu, v době jeho spáchání nebo po něm, ať již byla přítomna a účastnila se trestného činu či nikoli. Johnson v. State, Tex. Cr. App., 502 S.W.2d 761, 763.

Accord, s. Dohoda, souhlas, shoda. Dohoda mezi dvěma osobami, z nichž jedna má právo žalovat druhou stranu, o uspořádání sporu. Ve vztahu dlužník – věřitel je to dohoda mezi stranami urovnat spor na základě určité částkové platby. Je nazývána „accord“ (souhlasem), protože věřitel má proti dlužníkovi právo jej žalovat.

Uspokojení dohodnuté mezi stranou, která způsobila újmu, a poškozenou stranou, které, když bude splněno, bude překážkou vůči všem žalobám z tohoto titulu. Měli být souhlas nebo dohoda (accord) smlouvou, je třeba vyhovět požadavkům vzájemného souhlasu a smluvního protiplnění. Buob v. Feenaughty Machinery Co., 191 Wash. 477, 71 P.2d 559, 564. Dohoda, při níž jedna ze stran se zavazuje dát nebo konat, a druhá přijmout, k uspokojení likvidovaného nebo sporného nároku buď smluvního nebo mimosmluvního, něco, co je odlišné nebo čeho je méně, než na co má nárok nebo na co se domnívá, že má nárok; a „uspokojení“ je provedením nebo splněním smlouvy. Harris, Upham & Co., Inc. v. Ballantyne, Tex. Civ. App., 538 S.W.2d 153, 158. Může se vyskytnout buď tam, kde sama pohledávka není likvidována nebo je sporná, nebo tam, kde výše a povaha pohledávky je nesporná a je dohodnuto dát a vzít si méně, než kolik pohledávka činí. Viz Accord and satisfaction; Compromise and settlement; Executory accord; Satisfaction.

Accord, v. Dohodnout, souhlasit. V soudní praxi souhlasit nebo být v souladu, jako jeden soudce s druhým. Ve shodě s. Viz Concur; Concurring opinion.

Accordance. Shoda. Dohoda; soulad (harmony); shoda (concord); souhlas (conformity). City and County of San Francisco v. Boyd, 22 Cal.2d 685, 140 P.2d 666, 668.

Accord and satisfaction. Souhlas a uspokojení (narovnání, kumulativní novace). Metoda vyrovnání nároku, při níž strany souhlasí s tím, dát a přijmout něco k vyrovnání nároku a splnit dohodu s tím, že „souhlasem“ (accord) je dohoda a „uspokojení“ je její provedení nebo splnění a je novou smlouvou, která nahrazuje starou smlouvou, tímto vyrovnanou, nebo nahrazuje závazek nebo důvod pro podání žaloby, které jsou takto vyrovnány, a musí mít všechny prvky platné smlouvy. Holm v. Hansen, Iowa, 248 N.W.2d 503, 506. Prováděcí dvoustrannou smlouvou k „souhlasu, accord“ je dohoda, která představuje smluvní, výslovný nebo mlčky učiněný, přijmout v určité budoucí době stanovené plnění

k úplnému nebo částečnému uspokojení nebo vyrovnání jakéhokoli současného nároku, důvodu pro podání žaloby nebo závazku, a výslovný nebo mlčky učiněný smluvní smlouva, která nahrazuje starou smlouvou, tímto vyrovnanou, nebo nahrazuje závazek nebo důvod pro podání žaloby, které jsou takto vyrovnány, a musí mít všechny prvky platné smlouvy. Holm v. Hansen, Iowa, 248 N.W.2d 503, 506. Prováděcí dvoustrannou smlouvou k „souhlasu, accord“ je dohoda, která představuje smluvní, výslovný nebo mlčky učiněný, přijmout v určité budoucí době stanovené plnění k úplnému nebo částečnému uspokojení nebo vyrovnání jakéhokoli současného nároku, důvodu pro podání žaloby nebo závazku, a výslovný nebo mlčky učiněný smluvní smlouva, která nahrazuje starou smlouvou, tímto vyrovnanou, nebo nahrazuje závazek nebo důvod pro podání žaloby, které jsou takto vyrovnány, a musí mít všechny prvky platné smlouvy. Holm v. Hansen, Iowa, 248 N.W.2d 503, 506. Prováděcí dvoustrannou smlouvou k „souhlasu, accord“ je dohoda, která představuje smluvní, výslovný nebo mlčky učiněný, přijmout v určité budoucí době stanovené plnění

„Accord and satisfaction“ se může objevit rovněž v trestním případě. Viz např. Mass. Gen. L. c. 276, 55.

V některých právních řádech je novace druhem souhlasu a uspokojení.

Viz Compromise and settlement; Novation; Satisfaction; Settlement.

Affirmative defense. Afirmativní, kladná obrana. Obrana nebo obhajoba, která musí být vedena souhlasně s odpovědí žalovaného. Fed. R. Civ. P. (Federální pravidla pro civilní soudní řízení) 8(c).

Accordant. Fr. a ang. Souhlasící; jsoucí zajedno.

Accord executory. Nesplněná dohoda. Dvoustranná dohoda o urovnání, která dosud nebyla provedena (uspokojena). Restatement, Second, Contracts (Druhý Restatement, Smlouvy), 281.

Accouchement. Porod, slehnutí. Akt ženy při zrození dítěte. Skutečnost porodu, která může být prokázána přímým svědectvím někoho, kdo byl přítomen, jako lékaře nebo porodní asistentky, je často důležitým důkazem při prokazování rodičovství.

Account. Účet. Podrobné stanovení vzájemných pohledávek charakteru pasiv a aktiv mezi stranami, které vyplývají ze smluv nebo nějakého svěfeneckého vztahu. Písemný výkaz dluhů a pohledávek, nebo příjmů a plateb; seznam položek má dáti a dal s příslušnými údaji. Výkaz peněžních transakcí; záznam nebo průběh obchodních jednání mezi stranami; seznam nebo výkaz měnových transakcí, jako jsou platby, ztráty, prodej, pasiva, aktiva, splatné závazky, splatné pohledávky, aj., ve většině případů ukazující bilanci nebo výsledek srovnání mezi položkami opačné povahy.

Viz také Aging of accounts; Blocked account; Charge account; Community account; Custody account; Contra account; Escrow account; Impound account; Intermediate account; Liquidated account; Leger; Long account; Margin account; Nominal account; Stated account; Statement of account. Pokud jde o Open account (otevřený účet), viz Open.

Account annexed. Přiložený účet. Forma zjednodušeného výkazu užívaná při žalobě ze společného účtování (např. „peníze, které měl a přijal“, „money had and received“, viz tam), kterou lze užívat na základě Fed. R. Civil P. (Federálních pravidel pro civilní soudní řízení) 8(a)(2).

Account balance. Účetní bilance. Rozdíl mezi stranami má dáti a dal v účtu.

Account debtor. Dlužník účtu. Osoba, která je zavázána na základě účtu, dokumentu ohledně movitého majetku nebo nemovitosti. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) 9-105(1)(a).

Account payable. Splatný účet, účet věřitele. Dluh nějakého podniku, který vzniká při běžném provádění

obchodních operací a nebyl nahrazen splatnou směnkou dlužníka. Např. obdržené, avšak dosud nezaplacené faktury za materiál. Smluvní závazky, které nese osoba na základě otevřeného účtu. State Tax Commission v. Shattuck, 44 Ariz. 379, 38 P.2d 631, 639. Závazek představující částku dlužnou věřiteli, obvykle vznikající z koupě zboží nebo materiálů nebo zásob; nemusí být nutně již splatný (due) nebo po době splatnosti.

Account receivable. Vydaný účet, účet dlužníka. Pohledávka ve vztahu k nějakému podniku, která vzniká při běžném provádění obchodních operací a není podložena cenným papírem. Např. úvěry ve zboží obchodního domu. Avšak příjem plynoucí z investic (pokud nejsou investice samy obchodem) se obvykle v účtech dlužníka nevykazuje. Nárok vůči dlužníkovi obvykle vznikající z prodeje nebo poskytnutých služeb; nemusí být nutně splatný (due) nebo po době splatnosti. Ohledně pojištění vydaných účtů viz Insurance.

Account rendered. Předložený účet. Účet vyhotovený věřitelem a předložený dlužníkovi k přezkoumání a přijetí. Jakmile je přijat, stává se schváleným účtem (account stated).

Account settled. Vyrovnaný účet. Účet, jehož zůstatek byl ve skutečnosti zaplacen, čímž se liší od schváleného účtu (account stated).

Account stated. Schválený účet. Zůstatek mezi stranami dohodnutý k vyrovnání. Eng v. Stein, 123 Ariz. 343, 599 P.2d 796, 800.

Adjunct account. Přídavný účet. Účet, který shromažďuje dodatky k jinému účtu.

Bank account. Viz Bank.

Book account. Viz Book.

Closed account. Uzavřený, vyrovnaný účet. Účet, k němuž nelze dále činit dodatky na žádné straně, avšak který zůstává ještě otevřen pro úpravy a vyrovnání, čímž se liší od schváleného účtu (account stated).

Commercial transactions. Obchodní transakce. V procesu inkasování šeků je to „jakýkoli účet u banky a zahrnuje šekový účet, termínový účet, úrokový účet nebo spořitelní účet.“ U.C.C. 4-104(1)(a). V právu transakcí s cennými papíry je to „jakékoli právo na zaplacení za prodané nebo pronajaté zboží nebo za poskytnuté služby, které není doloženo nějakým instrumentem nebo obchodním dokumentem ohledně movitých věcí, ať již bylo získáno na základě plnění či nikoli“, včetně běžných vydaných účtů (accounts receivable) a práv na základě charteru lodí, U.C.C. 9-106, a rovněž práva na přijmy z akreditivu. U.C.C. 5-116(2).

Contra account. Protiúčet. Účet, který slouží ke snížení hrubého ocenění aktiva, rovněž známý jako vyrovnávací příspěvek (valuation allowance). Např. akumulované odpisy slouží jako vyrovnávací příspěvek pro stroje a zařízení. Opak ve vztahu k *adjunct account* (přídavnému účtu), viz výše.

Current account. Běžný účet, kontokorent. Otevřený nebo průběžný nebo nevyrovnaný účet mezi dvěma stranami; protiklad schváleného účtu (account stated).

Mutual accounts. Vzájemné účty. Účty zahrnující vzájemné úvěry mezi stranami; nebo existující úvěr na jedné straně, který tvoří důvod pro úvěr na straně druhé, nebo tam, kde je ujednání o tom, že vzájemné dluhy budou mezi stranami uspokojeny nebo vyrovnány pro

tanto (v daném rozsahu). „Vzájemný účet“ vzniká tam, kde jsou položky „má dáti“ a „dal“ na obou stranách účtu, což ukazuje na vzájemné transakce mezi stranami. *State for Use and Benefit of State Hospital v. Hintz, N.D., 281 N.W.2d 564, 567.*

Open account. Otevřený účet. Účet, který nebyl konečně vyrovnán nebo uzavřen, ale stále trvá nebo je otevřen pro budoucí úpravu nebo likvidaci. Otevřený účet v právním, jakož i běžném jazyce znamená zadluženost podléhající budoucí úpravě, která může být na základě prověření snížena nebo změněna.

Account nebo account render. Zúčtování nebo předložení účtu. „Account“ (zúčtování), někdy nazývané „account render“ (předložení účtu), bylo formou žaloby v common law proti osobě, která z důvodu nějakého svěřeneckého vztahu (jako opatrovník, bailiff [správce], příjemce aj) byla povinna předložit účet jinému, avšak odmítla tak učinit. *Peoples Finance & Thrift Co. of Visalia v. Bowman, 58 Cal. App.2d 729, 137 P.2d 729, 731.*

Accountability. Povinnost skládat účty, odpovědnost. Stav, kdy je osoba odpovědná. *Viz také Liability.*

Accountable. Odpovědný, povinný skládat účty. Povinen platit; odpovědný; ručící.

Accountable receipt. Účetní stvrženka. Instrument, který potvrzuje přijetí peněz nebo jiného než nemovitého vlastnictví, spojený se závazkem.

Accountant. Účetní. Osoba, která pracuje v oblasti účetnictví a je kvalifikována pro vedení knih nebo účtů; pro navrhování a kontrolu účetních systémů; pro poskytování daňového poradenství a přípravu daňových příkazů.

Účetní oprávněný podle příslušného práva vykonávat veřejné účetnictví, zahrnující profesionální účetní asociaci, obchodní společnost nebo sdružení, pokud je takto oprávněn. *Bankruptcy Code (Zákoník o úpadku), 101.*

Certified Public Accountant (CPA). Autorizovaný účetní znalec. Účetní, který vyhověl zákonným a správním požadavkům svého právního řádu potřebným k registraci nebo licenci jakožto veřejný účetní. Kromě složení jednotné zkoušky autorizovaných účetních znalců (Uniform CPA Examination) před AICPA, musí mít veřejný účetní znalec určitou obchodní praxi a splňovat určité požadavky na vzdělání a morální požadavky, které jsou v jednotlivých právních řádech odlišné. *Viz také Auditor.*

Cost accountant. Viz Cost.

Accountant privilege. Účetní privilegium. Ochrana poskytovaná klientovi před prozrazením materiálů ze strany účetního, které mu byly předloženy nebo které připravil.

Accountants, chartered. Účetní znalci. Osoby kvalifikované pro vedení a ověřování účtů, které jsou zaměstnány za účelem kontroly a osvědčování správnosti účtů společností aj. V Britském společenství ekvivalent autorizovaného účetního znalce (Certified Public Accountant).

Accountant's lien. Zadržovací právo účetního. Právo účetního držet dokumenty, které připravil, do doby, než mu je zapláceno za jeho služby.

Account book. Účetní kniha. Kniha vedená obchodníkem, podnikatelem, odborníkem nebo jinou osobou, do

níž jsou průběžně zaznamenávány obchodní, podnikatelské nebo profesní transakce této osoby. Záznamy do ní učiněné jsou přijatelné v důkazním řízení jako výjimka z pravidla svědectví z druhé ruky za určitých podmínek. *Fed. Evid. R. (Federální pravidla pro dokazování) 803.*

Account computatio. Vyčíslení účtu. Jako výraz používaný v řízení před soudy rozhodujícími podle common law nebo podle equity, je v určitém smyslu spojen s dluhem a pohledávkou, nebo nárokem takového charakteru. *Coleman v. Kansas City, 351 Mo. 254, 173 S.W.2d 572, 576.*

Account for. Vyúčtovat, doložit. Zaplatit osobě k tomu oprávněné. *U.S. v. Rehwald, D. C. Cal., 44 F.2d 663.* Předložit podstatné důvody nebo poskytnout přesvědčivé vysvětlení, vyjasnit nebo objasnit základní příčiny. *People v. Weger, 251 C.A.2d 584, 59 Cal. Rptr. 661, 668.*

Accounting. Účtování, účetnictví. Úkon nebo systém sestavení a vyrovnání účtů, spočívající ve výpisu účtu s položkami „má dáti“ a „dal“ vznikajícími ze vztahu stran. *State ex rel. King v. Harvey, Miss., 214 So.2d 817, 819.* Předložení účtu, a to buď dobrovolně nebo na základě příkazu soudu. V posléze uvedeném případě zahrnuje vydání rozsudku ohledně splatnosti zjištěného zůstatku. Tento výraz může zahrnovat zaplacení splatné částky.

V právu společností znamená smírčí postup k úplnému vyrovnání všech záležitostí společnosti.

Metody, na základě nichž se určují příjmy a výdaje pro daňové účely. Hlavními účetními metodami jsou finanční účetnictví (cash basis) a základna časového rozlišení (accrual basis). Zvláštní metody slouží k záznamům zisku z prodeje na splátky, uznání příjmu ze stavebních projektů (tj. metoda splnění smlouvy a metoda procentního splnění) a ocenění inventáře (tj. poslední dovnitř, první ven a první dovnitř, první ven). Různé druhy účetních metod jsou uvedeny níže:

Accrual method. Přírůstková metoda. Metoda vedení účtů, která ukazuje vynaložené náklady a dosažené zisky za dané období, i když takové náklady a příjmy nemusely být ve skutečnosti zaplacené nebo přijaty. Rozhodné pro zahrnutí určité částky do hrubého příjmu je právo na příjem a nikoli skutečný příjem. Jakmile nastane právo na příjem určité částky, právo přirůstá. Závazky vůči daňovému poplatníku nebo závazky, které má poplatník, jsou považovány za splněné, jakmile se stanou splatnými. *H. Liebes & Co. v. Commissioner of Internal Revenue, C.C.A. 9, 90 F.2d 932, 936.* Pohledávky a dluhy se zaznamenávají, jakmile závazek vznikne, ať již byly přijaty nebo vyplaceny. *Insurance Finance Corporation v. Commissioner of Internal Revenue, C.C.A. 3, 84 F.2d 382. Viz také Accrual basis; Accrue (Taxation).*

Cash method. Finanční účetnictví, hotovostní metoda. Praxe zaznamenávání příjmů a výdajů pouze tehdy, když je přijata nebo vyplacena hotovost; užíváno k odlišení od přírůstkové metody. *Viz Cash basis accounting.*

Completed contract method. Metoda splnění smlouvy. Metoda zaznamenání zisku nebo ztráty u určitých dlouhodobých smluv. Podle této účetní metody jsou hrubé příjmy a výdaje uznávány v daňovém roce, v němž je smlouva ukončena. Tato metoda by měla být používána pouze tehdy, pokud podmínky nebo ustanovení smlouvy neumožňují použití metody procenta ze splnění (percent of completion method).

Cost method. Nákladová metoda. Praxe zaznamenávání hodnoty aktiv s ohledem na jejich náklady. *Viz také Cost (Cost accounting).*

Fair value method. Metoda regulérní hodnoty. Ocenění aktiv v současné hodnotě, znamenající totéž co skutečná hodnota nebo tržní hodnota. *Kerr v. Klinchfield Coal Corp., 169 Va. 149, 192 S.E. 741, 744.*

Flow through method. Průběžná metoda. Druh výpočtu odpisů používaný regulovanými veřejnými podniky pro účely daně z příjmu. *Federal Power Commission v. Memphis Light, Gas, & Water Division, 411 U.S. 458, 93 S. Ct. 1723, 36 L. Ed.2d 426.*

Installment method. Splátková metoda. Postup používaný při vyjádření inkasa prodejních cen ve splátkách.

Price level accounting. Účtování podle cenové hladiny. Moderní metoda oceňování aktiv ve finančním výkazu, která vyžaduje použití hrubého národního produktu k vyjádření běžných hodnot. *Viz také Change in accounting method.*

Viz také Generally Accepted Accounting Principles; Generally Accepted Auditing Standards; Installment method; Interim statements; Percentage of completion method; Purchase method of accounting; T—Account; Trial (Trial balance).

Accounting for profits. Odpovědnost za vyrovnání zisku. Žaloba na ochranu na základě ekvity proti osobě ve svěřeneckém vztahu za účelem vydání zisku nabytého v souvislosti s porušením tohoto vztahu.

Accounting period. Účetní období. Časové období, obvykle jeden rok, užívané plátcem daně k vymezení příjmu a jemu odpovídající daňové povinnosti. Pokud není zvolen fiskální rok, plátcí musí vymežit a zaplatit daň z příjmů na základě kalendářního roku (tj. od 1. ledna do 31. prosince) jakožto vyměřovacího období. Příkladem fiskálního roku je období od 1. července do 30. června. Změna v účetních obdobích (např. z kalendářního roku na fiskální rok) obecně vyžaduje souhlas Internal Revenue Service (Vnitřní berní služby). Někteří noví daňoví poplatníci, jako např. nově vzniklá společnost, si mohou zvolit jako počáteční rok buď rok kalendářní nebo rok fiskální bez souhlasu Internal Revenue Service. *Viz Annual accounting period; Fiscal year.*

Accounting Research Bulletin (ARB). Bulletin výzkumu účetnictví. Stanovení doporučených účetních postupů vydávané Americkým institutem výboru autorizovaných účetních znalců pro účetní postup (American Institute of Certified Public Accountants' Committee on Accounting Procedure).

Accounting Series Release (ASR). Vydání účetních sérií. Oficiální prohlášení vydávaná Komisí pro burzy cenných papírů (Securities and Exchange Commission) k vysvětlení účetních a auditorských postupů, předepsaných pro zprávy předkládané této Komisi.

Account in trust. Účet v trustu, ve správě majetku. Účet zřízený jednotlivcem k tomu, aby byl veden a udržován ve prospěch jiné osoby.

Account party. Žadatel o zřízení akreditivu. Zákazník v transakci týkající se akreditivu. Synonymum též s „applicant“ (žadatel).

Account payable. *Viz Account.*

Account receivable. *Viz Account.*

Accounts receivable insurance. Pojištění vydaných účtů (accounts receivable). Pojištění proti ztrátě v důsledku neschopnosti inkasovat dlužné pohledávky z důvodu poškození nebo zničení účetních záznamů.

Account stated. Schválený účet. Zůstatek mezi stranami dohodnutý k vyrovnání. *Eng v. Steiner, 123 Ariz. 343, 599 P.2d 796, 800. Viz také Account.*

Accouple. Spojit; oženit či vdát. *Ne unques accouple* nikdy ženatý či vdaná.

Accredit. Akreditovat, pověřit, uznat. Dát oficiální zmocnění nebo statut. Uznat, že má dostatečný akademický standard ke kvalifikaci absolventů pro vyšší vzdělání nebo odbornou praxi. V mezinárodním právu: (1) uznat; přijmout jako vyslance veřejného charakteru a poskytnout mu příslušné uznání a zařazení, (2) vyslat s pověřením velvyslance. Nyní je přijímán posléze uvedený význam.

Accredited law school. Autorizovaná právnická fakulta. Právnická fakulta, která byla schválena státem a Sdružením amerických právnických fakult (Association of American Law Schools), resp. Sdružením amerických právníků (American Bar Association). V určitých státech USA (např. Kalifornii) může být právnická fakulta autorizována buď státem, nebo AALS nebo ABA. Ve většině států USA mohou skládat státní právnickou zkoušku pouze absolventi AALS nebo ABA.

Accredited representative. Akreditovaný, zmocněný zástupce. Z hlediska procesního doručování je to zástupce, který má generální plnou moc jednat.

Accredulitare. Lat. Vyvinít se z deliktu na základě přísahy.

Accretion. Přírůstek. Akt přirůstání k věci; obvykle se vztahuje na postupné a nezaznamenané přirůstání půdy na základě přírodních příčin, jako např. z moře nebo z řeky.

Civil law. Kontinentální právo. Právo dědiců nebo odkazovníků sjednotit nebo i sloučit se svými podíly nebo částmi nemovitosti podíl kteréhokoli spoludědice nebo odkazovníka, který je odmítne přijmout, nesplní podmínku, stane se nezpůsobilým dědit, nebo zemře dříve než zůstavitel.

Land. Půda. Připojení částí půdy postupným ukládáním na základě působení přírodních příčin k tomu, co již je v držbě vlastníka. *Willett v. Miller, 176 Okl. 278, 55 P.2d 90, 92.* Přírůstek půdy je dvojího druhu: na základě *alluvion* (naplaveniny), tj. na základě vyplavování písku nebo půdy, takže se vytváří pevné podlaží; nebo na základě *dereliction* (ustoupení moře), tj. když moře poklesne pod obvyklý stav. Výraz „*alluvion*“ (naplavenina) se vztahuje na samotnou usazeninu, zatímco „*accretion*“ (přírůstek) znamená uvedený akt. Oba výrazy se však často používají synonymicky. Půda odkrytá na základě postupného poklesu vody není „*accretion*“ (přírůstkem), ale „*reliction*“ (zůstatkem).

Trust property. Majetek v trustu. Ostatní příjmy, odlišné od těch, které jsou zpravidla považovány za příjmy. *Viz Accrue; Alluvion; Avulsion; Reliction.*

Accroach. Zasahovat, zneužívat; vykonávat moc bez oprávnění.

Accrocher. Fr. Odložit (proces). Opozdit; prodloužit; odložit. *Accrocher un proces*, odložit jednání v rámci soudního řízení.